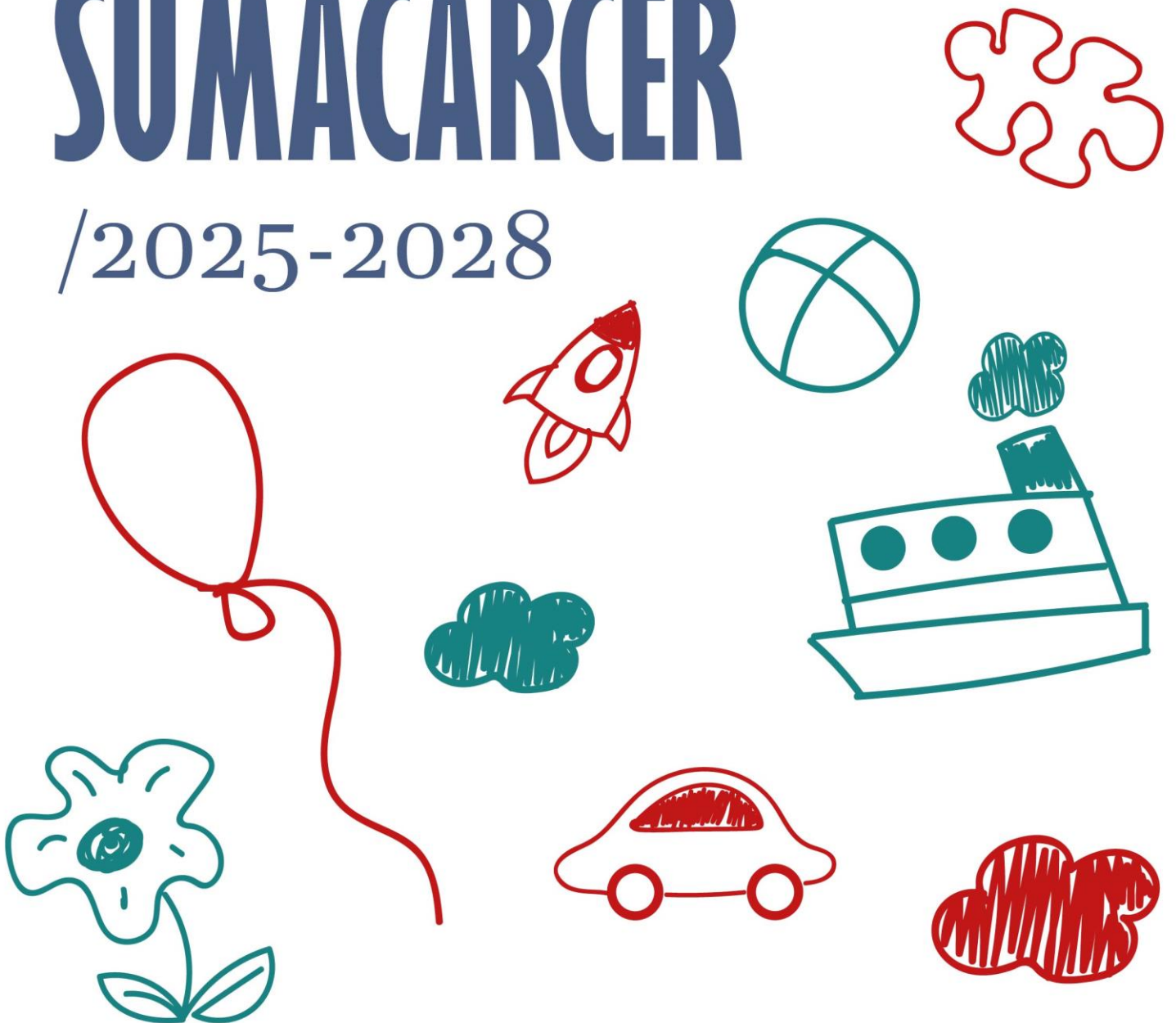

I PLA D'INFÀNCIA I ADOLESCÈNCIA DE SUMACÀRCER

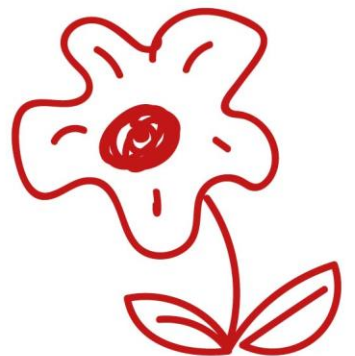
/2025-2028

ÍNDEX

1. INTRODUCCIÓ	4
2. MARC JURÍDIC.....	5
2.1. INTERNACIONAL	5
2.2. EUROPEU.....	6
2.3. ESTATAL.....	7
2.4. AUTONÒMIC	8
3. PRINCIPIS RECTORS.....	11
4. METODOLOGIA	14
5. DIAGNÒSTIC.....	18
5.1. CONTEXT LOCAL I SOCIODEMOGRÀFIC	18
5.2. FORMACIÓ I OCUPACIÓ	30
5.3. CULTURA, ESPORT I OCI.....	37
5.4. SALUT I BENESTAR.....	42
5.5. MOBILITAT I TRANSPORT	46
5.6. SEGURETAT I SERVEIS SOCIALS.....	48
5.7. PARTICIPACIÓ I ASSOCIACIONISME.....	51
5.8. URBANISME I MEDI AMBIENT.....	53
6. PRINCIPALS NECESSITATS DE LA INFÀNCIA I L'ADOLESCÈNCIA I ANÀLISI DAFO	58
7. PLA D'ACCIÓ.....	66
8. CRONOGRAMA	73
9. COORDINACIÓ, SEGUIMENT I SISTMES D'AVALUACIÓ.....	78

INTRODUCCIÓ

1.INTRODUCCIÓ

L'Ajuntament de Sumacàrcer es complau a presentar el I Pla Municipal d'Infància i Adolescència, una iniciativa fonamental per garantir el benestar, desenvolupament i drets de les xiquetes, xiquets i adolescents del nostre poble. Aquest document reflecteix el compromís ferm de la nostra localitat amb la infància i adolescència, i naix amb l'objectiu de construir un municipi que siga inclusiu, protector i respectuós amb les necessitats i drets d'aquestes generacions joves.

L'Organització de les Nacions Unides (ONU) va reconèixer, a través de la Convenció sobre els Drets del Xiquet, la importància de promoure polítiques públiques que situen la infància i l'adolescència al centre de les actuacions dels governs locals i regionals. En aquest sentit, Sumacàrcer fa un pas endavant per adaptar aquestes recomanacions a la nostra realitat local, amb la finalitat de crear un entorn que fomenti el desenvolupament integral de les persones joves, en totes les seues dimensions: física, emocional, social i educativa.

Aquest primer Pla s'ha elaborat gràcies a la col·laboració de les entitats locals, centres educatius, famílies i, sobretot, els mateixos infants i adolescents, que han participat activament en el procés de diagnòstic i elaboració de propostes. El treball conjunt de tots els sectors implicats ens ha permés identificar les necessitats i preocupacions dels xiquets i adolescents, així com dissenyar accions concretes que asseguren el seu benestar present i futur.

Aquest Pla d'Infància i Adolescència vol ser una eina viva i dinàmica, capaç d'adaptar-se als reptes canviants de la nostra societat. Convidem a tota la comunitat de Sumacàrcer a sumar-se a aquest projecte col·lectiu, ja que només amb la col·laboració de totes i tots podem construir un municipi millor, on els nostres infants i adolescents cresquen feliços, saludables i amb totes les oportunitats per desenvolupar el seu potencial.

Aquest és el camí cap al futur que volem per a les nostres generacions joves. Un futur inclusiu, equitatiu i ple d'oportunitats per a totes i tots.

2.MARC JURÍDIC

2.1. INTERNACIONAL

Pel que fa a la normativa internacional sobre la protecció de la infància i l'adolescència, el punt de partida es troba en la **Declaració de Drets del Xiquet** de 1959, aprovada per l'Assemblea General de les Nacions Unides. Aquesta declaració estableix els drets bàsics que han de ser protegits per a tots els xiquets i xiquetes, com ara el dret a la igualtat sense discriminació per motius de raça, religió o nacionalitat; el dret a la protecció especial per al seu desenvolupament físic, mental i social; el dret a l'alimentació, vivenda, atenció mèdica i educació; i la protecció contra la negligència, crueltat i explotació.

Trenta anys després, el 1989, es va adoptar la **Convenció sobre els Drets del Xiquet**, que a diferència de la declaració anterior, va establir un marc legal vinculant per als estats signataris, aconseguint així un gran avanç en la protecció efectiva dels drets de la infància. L'any següent, el 1990, es va celebrar la **Cimera Mundial a Favor de la Infància** a Nova York, on es va aprovar la **Declaració Mundial sobre la supervivència, protecció i desenvolupament del xiquet**. Aquest document va definir compromisos i principis per a garantir la salut, educació, nutrició i protecció infantil, consolidant un esforç global per millorar les condicions de vida de la infància.

En l'àmbit de la delinqüència juvenil, l'any 1990 també es van aprovar les **Directrius de Riad**, que proporcionen orientacions als estats per a la prevenció de la delinqüència juvenil, amb un enfocament en la prevenció primària, la justícia restaurativa, i la reintegració dels joves infractors. Tres anys després, el 1993, es va adoptar el **Conveni de la Haia** sobre la protecció dels infants i la cooperació en matèria d'adopció internacional, amb l'objectiu de garantir adopcions segures i ètiques, evitant el tràfic il·legal de menors.

El 2002, es va celebrar una Sessió Especial de l'ONU sobre la Infància per a avaluar el progrés des de la Cimera Mundial de 1990, i es va establir un nou pla d'acció per a continuar millorant les condicions de vida de la infància. El 2006, es va adoptar la **Convenció sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat**, que reconeix específicament els drets dels infants amb discapacitat, promovent la seua inclusió plena en la societat.

El 2011, l'ONU va aprovar la **Resolució 66/170**, que va proclamar l'11 d'octubre com el **Dia Internacional de la Xiqueta**, posant l'accent en els desafiaments específics que enfronten les xiquetes, com la discriminació de gènere, la violència i l'accés desigual a l'educació. Més recentment, els **Objectius de Desenvolupament Sostenible** (ODS) adoptats en 2015 inclouen mesures

específiques per a la infància, com l'Objectiu 4, centrat en garantir una educació de qualitat per a tots els infants.

El 2016 es va adoptar la **Declaració de Nova York per als Refugiats i Migrants**, que inclou disposicions per a la protecció especial de xiquets refugiats i migrants, i finalment, en 2019, les Nacions Unides van aprovar unes **Directrius** per a prevenir i respondre a la violència contra els infants en l'àmbit de la justícia penal, amb l'objectiu de protegir els drets de xiquets i xiquetes en situacions vulnerables dins del sistema judicial.

2.2. EUROPEU

En l'àmbit europeu, la protecció dels drets de la infància i l'adolescència ha evolucionat amb la creació de diversos marcs jurídics clau. Un dels primers documents rellevants és la **Carta Europea dels Drets del Xiquet**, aprovada pel Parlament Europeu en 1992, que reconeix la importància de la infància en el desenvolupament de les persones i les necessitats especials d'aquest grup, establint obligacions per a la família, l'Estat i la societat.

El **Conveni Europeu sobre l'Exercici dels Drets dels Xiquets**, de 1996, va introduir drets essencials per al desenvolupament dels menors, amb un caràcter legalment vinculant per als estats membres. Aquest conveni reconeix, entre altres, el dret dels xiquets a expressar les seues opinions i a ser escoltats en totes les qüestions que els afecten, promovent així la participació infantil.

L'any 2000, amb l'aprovació de la **Carta dels Drets Fonamentals de la Unió Europea**, es va consolidar un reconeixement formal de xiquets i xiquetes com a titulars de drets independents. L'article 24 d'aquesta carta destaca que l'interès superior del menor ha de ser una consideració primordial per a les autoritats públiques i institucions privades.

En 2006, el Consell d'Europa va aprovar la **Recomanació 19**, que ofereix orientacions per a donar suport a la criança positiva, basant-se en l'interès superior del menor. L'any següent, es va aprovar el **Conveni de Lanzarote per a la Protecció dels Xiquets contra l'Explotació i l'Abús Sexual**, que va establir mesures legals sòlides per combatre aquest tipus de violència.

El **Tractat de Lisboa** de 2007 va reforçar l'obligació de la UE de promoure la protecció dels drets dels infants, mentre que la Directiva del 2011 va abordar de manera específica la lluita contra els abusos sexuals i l'explotació infantil. En el mateix any, el **Conveni d'Istanbul** va introduir el primer marc jurídic internacional vinculant per a la lluita contra la violència de gènere, incloent la protecció dels xiquets com a víctimes o testimonis de violència.

L'any 2013, la **Recomanació "Invertir en Infància: Trencar el cicle dels desavantatges"** va remarcar la importància d'invertir en polítiques que eviten la transmissió de la pobresa i l'exclusió social entre generacions, subratllant el paper fonamental de la UE en la lluita contra la discriminació infantil.

Finalment, la **Directiva 2019/1158** va buscar un millor equilibri entre la vida familiar i laboral dels progenitors i cuidadors, i l'**Estratègia de la Unió Europea per als Drets de la Infància (2019-2024)** va agrupar tots els instruments legislatius i polítics per a garantir la protecció i promoció dels drets dels xiquets i xiquetes dins de sis àmbits prioritaris: participació, inclusió, protecció contra la violència, justícia adaptada, societat digital i la protecció global dels infants durant les crisis.

2.3. ESTATAL

A nivell estatal, el marc jurídic per a la protecció de la infància i l'adolescència a Espanya ha anat evolucionant al llarg del temps per garantir els drets dels menors i promoure el seu benestar. El punt de partida és la **Constitució Espanyola de 1978**, que en el seu Capítol III del Títol I, estableix l'obligació dels poders públics de protegir social, econòmicament i jurídicament la família i la infància. Aquesta disposició assenta les bases per al desenvolupament de posteriors normatives específiques.

En 1985, es va aprovar la **Llei Orgànica 8/1985** de 3 de juliol, reguladora del **Dret a l'Educació**, que garanteix l'educació bàsica obligatòria i gratuïta per a tota la ciutadania. A més, aquesta llei promou la igualtat d'oportunitats en l'àmbit educatiu, atenent les necessitats de l'alumnat amb diversitat funcional.

Una altra llei clau és la **Llei Orgànica 1/1996**, de 15 de gener, de **Protecció Jurídica del Menor**, que articula mesures per a garantir els drets i el benestar dels menors, així com la seua protecció en situacions de vulnerabilitat. Aquesta normativa va suposar un pas important en la protecció integral de la infància a Espanya.

Pel que fa a la responsabilitat penal, la **Llei Orgànica 5/2000**, de 12 de gener, reguladora de la **Responsabilitat Penal dels Menors**, va establir un marc específic per al tractament penal dels menors infractors, fonamentant-se en el principi d'especialitat. Aquesta llei promou mesures educatives i de reinserció per tal de garantir la rehabilitació social dels menors.

En 2006, es va aprovar el **I Pla Estratègic Nacional d'Infància i Adolescència (PENIA) per al període 2006-2009**, que es va centrar en la coordinació interinstitucional per a garantir la protecció de la infància. Aquest pla es va ampliar amb el **II PENIA (2013-2016)**, que va incloure més de cent mesures,

destacant la promoció de la salut integral, l'educació de qualitat, i la participació infantil en la presa de decisions.

Un altre avenç important va ser la **Llei Orgànica 8/2015**, de 22 de juliol, que va reforçar el sistema de protecció a la infància i adolescència, implementant mesures preventives i millorant la coordinació interinstitucional. També va fomentar la participació dels menors en les decisions que els afecten.

La **Llei 26/2018**, de 21 de desembre, **de drets i garanties de la infància i l'adolescència**, va establir un nou marc de suport a la infància, amb l'objectiu d'assegurar la igualtat d'accés als seus drets i afavorir el desenvolupament en condicions equitatives.

Finalment, la **Llei Orgànica 8/2021**, de 4 de juny, de **protecció integral a la infància i adolescència davant de la violència**, representa una fita en la lluita contra la violència infantil a Espanya. Aquesta llei adopta un enfocament integral per a la prevenció, detecció precoç i protecció de les víctimes, sent una de les normatives més avançades a nivell europeu en aquest àmbit.

2.4. AUTONÒMIC

A la Comunitat Valenciana, el marc normatiu per a la protecció de la infància i adolescència es fonamenta en diverses lleis i decrets que busquen garantir els drets i el benestar dels menors.

L'**Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana** (Llei orgànica 5/1982), en el seu article 49, atorga a la Generalitat competència exclusiva en matèria de protecció i ajuda a menors, inclosa la creació de centres de protecció. Així mateix, estableix el dret de les famílies amb menors dependents o amb diversitat funcional a rebre ajudes.

La **Llei 5/1997**, de 25 de juny, regula el Sistema de Serveis Socials a la Comunitat Valenciana, proporcionant un marc per a la protecció social de persones en situació de vulnerabilitat, incloent-hi menors en risc.

El **Decret 93/2001**, de 22 de maig, aprova el **Reglament de Mesures de Protecció Jurídica del Menor**, assegurant un marc normatiu detallat per a la protecció jurídica dels menors en situacions de vulnerabilitat social.

La **Llei 7/2001**, de 26 de novembre, promou la mediació familiar com a mecanisme per a resoldre conflictes familiars, evitant així que els menors es vegen afectats negativament pels conflictes entre els progenitors.

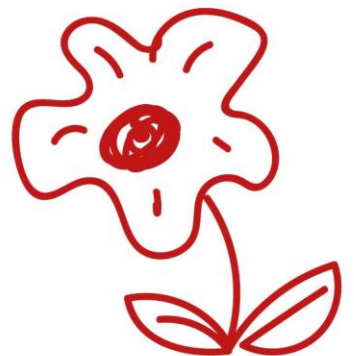
En 2008, es va aprovar la **Llei 12/2008 de Protecció Integral de la Infància i l'Adolescència**, que aborda de manera integral la protecció dels drets fonamentals dels menors, incloent-hi la salut, l'educació, la integritat física i moral, així com la protecció contra qualsevol forma de violència o explotació.

La **Llei 2/2018 d'Infància i Adolescència a la Comunitat Valenciana** atorga als menors la consideració de ciutadans de ple dret, impulsant la seua participació en la vida pública i assegurant la promoció dels seus drets.

El **Decret 60/2021**, de 14 de maig, regula i coordina els òrgans de l'Administració de la Generalitat encarregats de la protecció i promoció dels drets dels menors, garantint la coordinació institucional en aquesta matèria.

Finalment, l'**Estratègia Valenciana d'Infància i Adolescència 2022-2026** estableix cinc programes centrats en el reforç dels sistemes de garantia de drets, la promoció de la igualtat de gènere, la reducció de desigualtats, la participació infantil i adolescent, i la promoció d'una cultura de bon tracte. Aquesta estratègia es basa en un diagnòstic de la situació actual per desenvolupar polítiques adequades al llarg de la seua duració.

PRINCIPIIS RECTORS

3.PRINCIPIS RECTORS

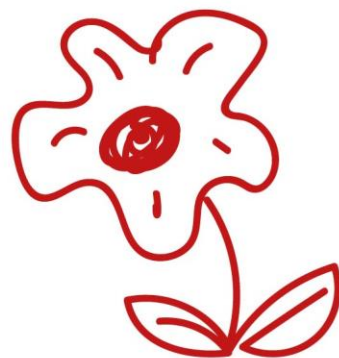
El Pla d'Infància i Adolescència de Sumacàrcer es fonamenta en un conjunt de principis rectors que guien totes les accions i polítiques dirigides a garantir el benestar, la protecció i el desenvolupament integral de la infància i adolescència del municipi. Aquests principis asseguruen un enfocament coherent, inclusiu i alineat amb els drets reconeguts en marcs normatius estatals i internacionals.

- **Interés superior del menor:** El benestar i els drets dels infants i adolescents són prioritaris en totes les decisions i accions contemplades en el pla, assegurant que s'adopten les mesures més beneficioses per al seu desenvolupament físic, emocional i social.
- **Participació:** Es promou la veu activa dels infants i adolescents, fomentant la seua implicació en la definició i seguiment de les accions del pla. Es garantirà que expressen les seues opinions en espais adequats i que aquestes siguen tingudes en compte en la presa de decisions.
- **Educació:** Es reconeix l'educació com una eina fonamental per al desenvolupament integral dels menors, posant especial èmfasi en l'accés a una educació de qualitat, igualitària i inclusiva que promoga valors com el respecte, la convivència i la solidaritat.
- **Cooperació, diàleg i coordinació:** Es fomenta la col·laboració entre els diferents agents implicats, com ara famílies, centres educatius, serveis socials i altres entitats locals, per tal d'oferir una resposta integral i eficient a les necessitats de la infància i adolescència.
- **Igualtat i no discriminació:** Es garanteix la igualtat d'oportunitats per a tots els infants i adolescents, sense cap tipus de discriminació per raó de gènere, origen, situació socioeconòmica o qualsevol altra circumstància. Es treballarà per eliminar les barreres que dificulten l'accés als recursos i drets.
- **Perspectiva de gènere:** El pla incorpora la perspectiva de gènere en totes les seues accions, amb l'objectiu de promoure la igualtat entre xiquets i xiquetes, prevenint estereotips i situacions de desigualtat o violència de gènere.
- **Transversalitat:** La protecció i promoció dels drets de la infància i adolescència es tractaran de manera transversal en totes les polítiques locals, integrant aquest enfocament en els diferents àmbits d'actuació municipal.

- **Protecció i assistència a la família:** Es reconeix el paper fonamental de la família en el benestar dels infants i adolescents. Per això, es promouran accions de suport i acompanyament a les famílies per garantir un entorn segur, afectiu i estable.
- **Empoderament i lliure desenvolupament:** Es treballarà per crear un entorn que permeti als infants i adolescents desenvolupar plenament les seues capacitats, fomentant la seua autonomia, autoestima i participació activa en la vida comunitària.

Aquests principis constitueixen la base del Pla d'Infància i Adolescència de Sumacàrker, assegurant que totes les accions implementades siguen respectuoses amb els drets dels menors i encaminades a millorar la seua qualitat de vida i oportunitats de futur.

METODOLOGIA

4.METODOLOGIA

Per a la definició d'infància i adolescència es parteix d'una perspectiva integral que considera les seues particularitats socials, psicològiques i culturals, tenint en compte les següents franges d'edat:

- **Infància (0-12 anys):** Aquesta etapa engloba des de la primera infància fins al final de l'etapa primària. Es caracteritza per un desenvolupament físic, emocional i cognitiu intens, així com per una dependència directa de la família, l'escola i l'entorn immediat per cobrir les seues necessitats i garantir el seu benestar. En aquesta etapa s'estableixen les bases per a la socialització, la identitat i els valors personals.
- **Adolescència (13-17 anys):** Aquesta etapa abasta el període de transició cap a l'edat adulta, en el qual es produeixen canvis profunds en la personalitat, l'autonomia i les relacions socials. Els i les adolescents experimenten una major necessitat d'independència, desenvolupen la seua capacitat crítica i participen més activament en la configuració del seu entorn. També és una etapa marcada per desafiaments específics, com la consolidació de la identitat personal i social, així com la gestió de les expectatives acadèmiques i laborals.

El procés d'elaboració del Pla d'Infància i Adolescència de Sumacàrcer es basa en una metodologia participativa, transversal i estructurada en diverses fases seqüencials. Aquesta metodologia assegura la implicació activa dels diferents agents socials, institucionals i de la comunitat infantil i adolescent, amb l'objectiu de crear un document que responga a les necessitats reals del municipi i siga viable en la seua implementació.

El procés d'elaboració s'estructura en quatre fases. La primera fase és el **diagnòstic participatiu**, on es recopila informació sobre la situació actual de la infància i l'adolescència al municipi. Aquesta fase té com a objectiu identificar les principals necessitats, així com els recursos disponibles i els àmbits de millora.

Per aconseguir-ho, en primer lloc hem realitzat una recollida d'informació quantitativa mitjançant l'anàlisi de dades demogràfiques, educatives, de salut i d'altres indicadors rellevants obtinguts de fonts oficials com l'INE, l'IVE i Conselleria, entre altres.

A continuació, s'ha efectuat una recollida d'informació qualitativa mitjançant enquestes, entrevistes i grups de discussió amb infants, adolescents, famílies, tècnics municipals, docents i altres actors clau. Pel que fa a l'enquesta, s'ha elaborat i difós un qüestionari participatiu, on la població de Sumacàrcer ha

pogut expressar la seua opinió i les seues propostes en matèria d'infància i adolescència.

Quant a les entrevistes, s'han realitzat amb 3 agents clau del poble i ens han permés completar la informació més rellevant relacionada amb la infància i l'adolescència. Aquestes entrevistes han sigut:

- Amb l'alcalde de Sumacàrcer.
- Amb la regidora d'educació.
- Amb el director del CRA Escoles del Xúquer.

A més, s'ha realitzat un estudi de les polítiques locals efectuades en matèria d'infància i adolescència els últims anys, per extraure punts positius i aspectes amb potencial de millora. Per últim, el diagnòstic s'ha completat amb la revisió de bibliografia ja existent, com altres plans municipals i altres normatives locals.

La segona fase és la **planificació estratègica**, en la qual s'estableixen objectius clars i es defineixen accions concretes adaptades a les necessitats detectades.

Aquesta etapa s'ha basat en l'anàlisi de les dades recollides durant el diagnòstic inicial, així com en la participació activa de famílies, professionals i altres agents socials. A partir d'aquest treball conjunt, es van identificar les principals necessitats i oportunitats per orientar les línies estratègiques del pla.

El Pla d'Acció disposa de 7 eixos que aborden de manera integral les principals necessitats de la infància i adolescència de Sumacàrcer. Els eixos estratègics s'han definit considerant les prioritats detectades al municipi i les directrius marcades per normatives autonòmiques, estatals i internacionals en matèria d'infància. Aquests eixos representen les àrees clau d'intervenció, com la salut i el benestar, la promoció de la participació i l'atenció a la igualtat d'oportunitats, garantint un enfocament integral i inclusiu.

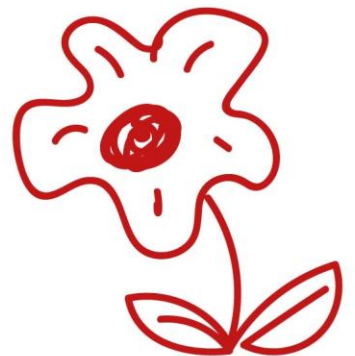
A partir d'aquests eixos, s'han establert 18 objectius estratègics clars, alineats amb les necessitats identificades. S'ha tractat que aquests objectius foren realistes, assolibles i orientats a obtenir un impacte significatiu en la qualitat de vida de la infància i adolescència del poble.

Les accions dissenyades durant aquesta fase tenen com a finalitat donar resposta als objectius plantejats. Cada acció inclou detalls com un calendari d'execució i indicadors per al seu seguiment i avaluació, la qual cosa facilitarà l'adaptació i l'eficiència durant l'aplicació del pla.

En resum, aquesta fase ha permés establir una base sòlida per a la implementació del pla, assegurant que s'alinee amb les necessitats específiques del poble.

Finalment, trobem l'etapa d'**aprovació i execució del pla**, que es porta a ple municipal per a la seua ratificació formal abans de desplegar les accions previstes. Aquesta última fase també ve acompanyada pel seguiment i l'avaluació del pla, amb mecanismes periòdics per analitzar l'impacte de les accions i elaborar informes que guien futures polítiques municipals.

DIAGNÒSTIC

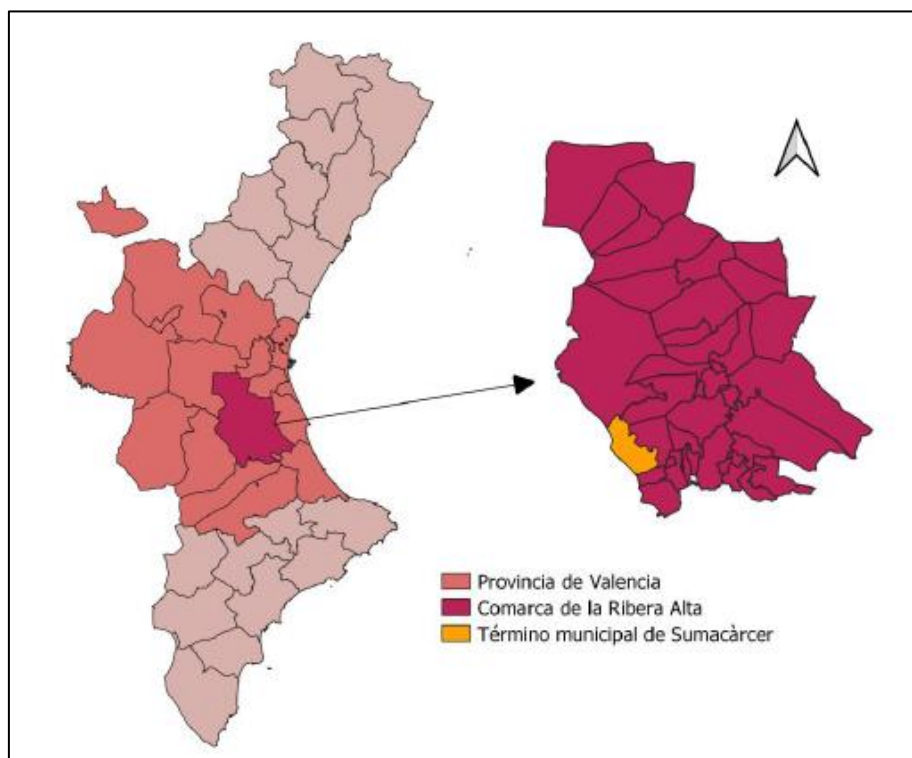
5. DIAGNÒSTIC

5.1. CONTEXT LOCAL I SOCIODEMOGRÀFIC

Context local

Sumacàrcer és un municipi situat al sud-oest de la comarca de la Ribera Alta, a la província de València. El seu terme municipal limita amb Tous, Navarrés, Chella, Cotes, Antella i Alzira, tots de la província de València.

La població total de Sumacàrcer és de 1.062 persones (INE, 2023). Es troba a 55km de la capital de província (València), i a 125km de la ciutat d'Alacant.

Imatge 1. Ubicació de Sumacàrcer. Font: PUAM Sumacàrcer

Sumacàrcer pertany a la Mancomunitat de la Ribera Alta, la qual presta serveis als pobles de la comarca en matèria de serveis socials, promoció econòmica, medi ambient, cultura i formació, entre altres.

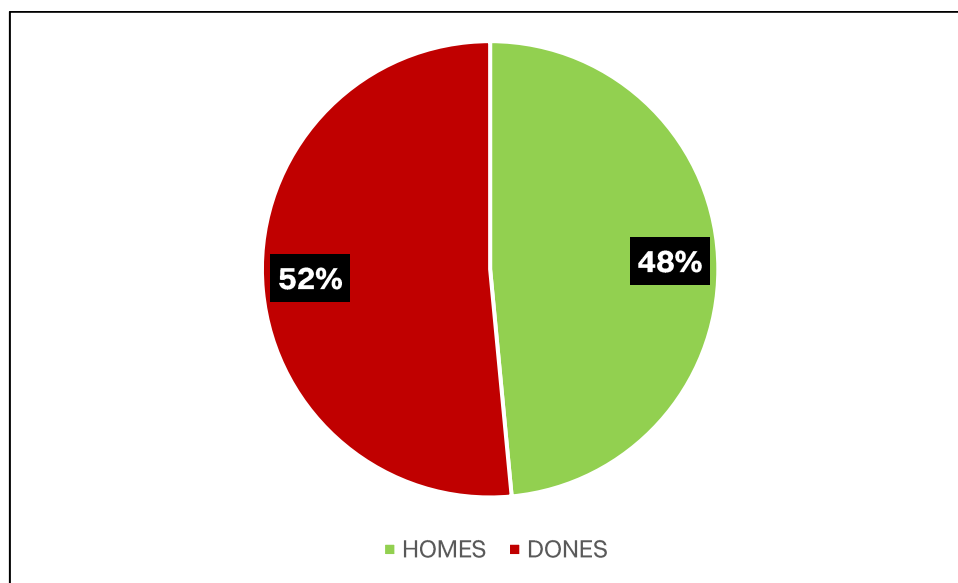
Segons dades de la Generalitat Valenciana, a Sumacàrcer les empreses locals es concentren principalment en el sector serveis, seguit de l'agricultura. Aquests sectors són els que suporten el pes de l'economia local, amb el sector

serveis prenent força en els últims anys, a causa de l'atractiu turístic i les sendes i rutes de vianants amb què compta el municipi.

Anàlisi demogràfic global

En primer lloc, abans d'analitzar la situació de la infància i adolescència del poble, és convenient contextualitzar-la en la situació general del poble. És a dir, cal estudiar el context de la població total de Sumacàrcer.

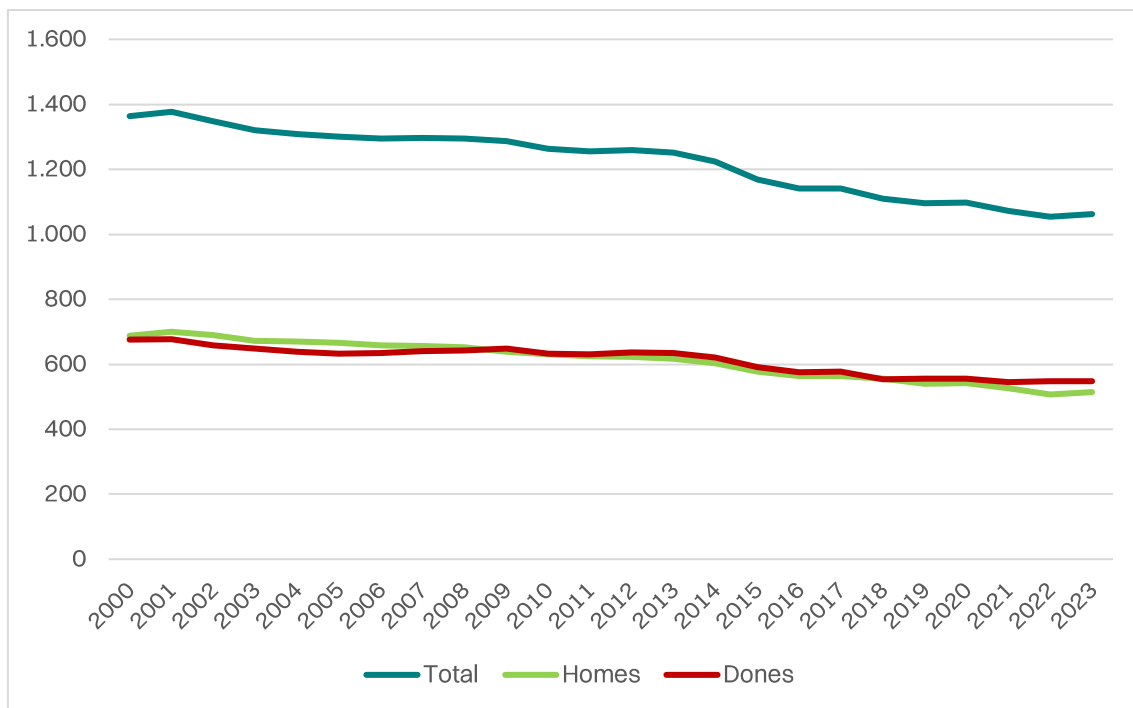
La **població total** de Sumacàrcer és de 1.062 persones, segons dades de l'INE per a 2023. Pel que fa a la distribució per gènere, trobem 515 homes i 547 dones, donant-se una lleugera feminització de la població.

Gràfic 1. Distribució de la població de Sumacàrcer per gènere 2023. Font: INE. Elaboració pròpia.

Pel que fa a l'**evolució poblacional** en el municipi des de l'any 2000 al 2023, s'ha produït un descens de la població respecte a principis de segle, amb una reducció del 22,13%. En aquest sentit, s'observa com s'ha produït un destacable decreixement de la població, des de principis de segle.

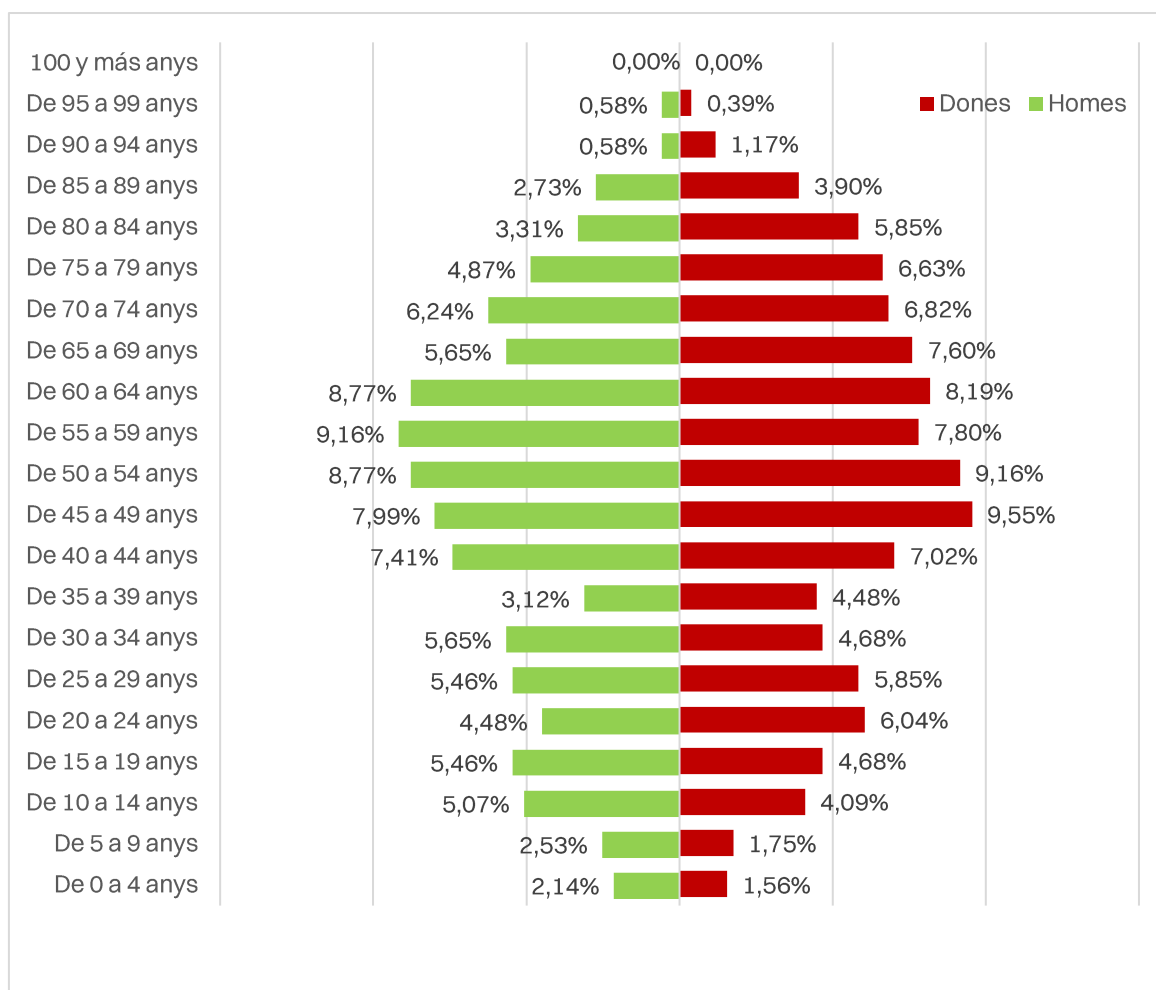
Pel que fa a la distribució per sexe, no s'observa una tendència a superposició d'un sexe sobre altre, sinó que va variant a mesura que va evolucionant la població, començant el segle amb una lleugera preponderància dels homes sobre les dones, mentre que actualment el nivell de dones es troba lleugerament per damunt que el d'homes.

Gràfic 2. Evolució de la població de Sumacàrcer (2000-2023). Font: INE. Elaboració pròpia

Com s'observa en la següent **piràmide poblacional** de Sumacàrcer distribuïda per sexe l'any 2023, la distribució general de la població presenta una forma de campana de Gauss, aprimant-se en els extrems (infància, adolescència i joventut). D'aquesta forma, s'observa com la població predominant es concentra en la població adulta.

La major part de la població es concentra en el tram d'edat de 40 a 74 anys, conformat per un total de 565 persones representant el 53,1% respecte a la població total, és a dir més de la meitat de la població de Sumacàrcer.

Gràfic 3. Piràmide poblacional de Sumacàrcer (2023). Font: INE. Elaboració pròpia.

En conclusió, l'estructura poblacional de Sumacàrcer evidencia una tendència clara cap a l'envelliment, la qual cosa suggereix la necessitat de planificació i adaptació en diverses àrees per a mantenir la qualitat de vida de la població, així com per a assegurar la sostenibilitat social i econòmica a llarg termini.

L'anàlisi **del moviment natural de la població** de Sumacàrcer entre 2018 i 2022 mostra un creixement vegetatiu constantment negatiu, fet que evidencia un descens demogràfic a causa de l'excés de defuncions sobre els naixements.

Durant aquest període, els naixements es mantenen molt baixos, oscil·lant entre 2 i 3 anuals, amb una excepció el 2022, quan arriben a 6. Tot i aquest xicotet augment, les defuncions segueixen sent molt més elevades, amb un màxim de 23 el 2021 i una mitjana d'aproximadament 16 per any. Això ha resultat en un creixement vegetatiu molt desfavorable, amb una pèrdua anual que oscil·la entre -7 i -20 persones.

	2018	2019	2020	2021	2022
Naixements	2	2	2	3	6
Defuncions	16	14	15	23	12
Creixement vegetatiu	-14	-12	-13	-20	-7

Taula 1. Moviment natural de la població de Sumacàrcer 2022. Font: IVE. Elaboració pròpia.

Principals indicadors

A continuació podem observar els principals indicadors demogràfics de Sumacàrcer, comparats amb els valors de la província de València i de la Comunitat Valenciana.

Indicadors demogràfics	Sumacàrcer	Província de València	Comunitat Valenciana
Dependència (Pob. <16 + Pob. >64) / (Pob. De 16 a 64) x 100	57,00%	52,6%	53,70%
Dependència població <16 anys (Pob. <16) / (Pob. De 16 a 64) x 100	14,3%	22,6%	22,90%
Dependència població >64 anys (Pob. >64) / (Pob. De 16 a 64) x 100	42,7%	30%	30,90%
Envelliment (Pob. >64) / (Pob. <16) x 100	297,9%	132,8%	135,10%
Longevitat (Pob. >74) / (Pob. >64) x 100	53,3%	48,5%	48,00%
Maternitat (Pob. De 0 a 4) / (Dones de 15 a 49) x 100	8,8%	16,6%	17,00%
Renovació de la població activa (Pob. De 20 a 29) / (Pob. De 55 a 64) x 100	64,4%	73,40%	73,90%

Taula 2. Principals indicadors demogràfics de Sumacàrcer, 2023. Font: IVE. Elaboració pròpia.

Com s'observa a la taula, Sumacàrcer presenta unes característiques demogràfiques significativament diferents respecte a la mitjana de la província de València i la Comunitat Valenciana. El municipi té una **taxa de dependència** del 57%, superior a la de la província (52,6%) i la regió (53,7%), la qual cosa indica una càrrega més gran sobre la població en edat de treballar (16-64 anys). Dins d'aquesta dependència, destaca una baixa **taxa de dependència infantil** (14,3%), molt per sota de la província (22,6%) i la Comunitat Valenciana (22,9%), fet que mostra una proporció menor de població jove (<16 anys). Al contrari, **la taxa de dependència de la població major de 64 anys** és del 42,7%, notablement més alta que a la província (30%) i la regió (30,9%), cosa que reflecteix un envelliment considerable de la població.

L'índex d'envelliment de Sumacàrcer és alarmantment alt, amb un 297,9%, més del doble que la mitjana provincial (132,8%) i autonòmica (135,1%). Això posa de manifest una població clarament envellida en relació amb els menors de 16 anys. A més, el municipi presenta una elevada **longevitat**, amb un 53,3% de persones majors de 74 anys dins de la població de més de 64 anys, xifra superior a la de la província (48,5%) i la regió (48%).

Un altre aspecte preocupant és la **baixa taxa de maternitat**, situada en un 8,8%, molt inferior al 16,6% de la província i el 17% de la Comunitat Valenciana, cosa que denota un descens de la natalitat entre les dones d'edats fèrtils (15-49 anys). Finalment, la **renovació de la població activa** és del 64,4%, per sota de la mitjana provincial (73,4%) i autonòmica (73,9%), fet que indica dificultats per substituir la població en edat de jubilació (55-64 anys) per joves d'entre 20 i 29 anys.

En resum, Sumacàrcer afronta importants desafiaments demogràfics, com ara un envelliment accentuat, una baixa taxa de natalitat i una renovació insuficient de la població activa, factors que podrien impactar de manera negativa en el futur econòmic i social del municipi.

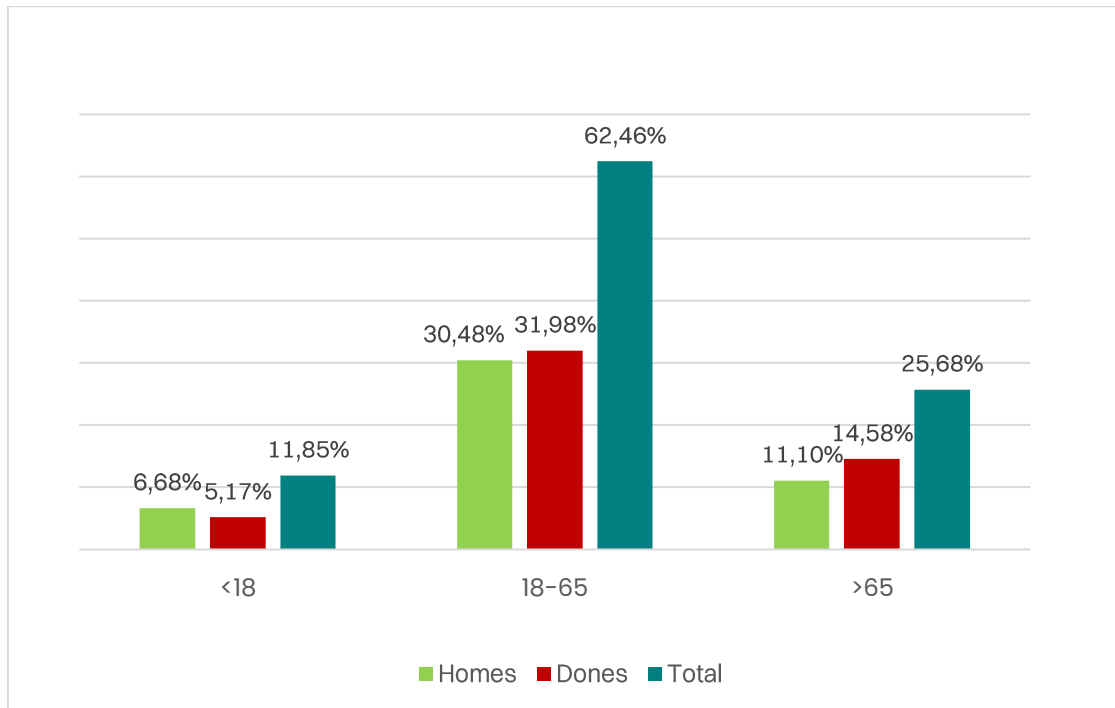
Dades de la infància i l'adolescència

Respecte a les dades relacionades amb la infància i adolescència (població d'entre 0 i 17 anys), podem observar la situació a la Taula 1. Si observem les dades demogràfiques més detalladament, de les 1.063 que conformen en el municipi (2023), la població menor d'edat suposa un 11,85% de la població total, sent 71 homes (6,68%) i 55 dones (5,17%).

	Homes	%	Dones	%	Total	%
<18	71	6,68%	55	5,17%	126	11,85%
18-65	324	30,48%	340	31,98%	664	62,46%
>65	118	11,10%	155	14,58%	273	25,68%
Total	513	48,26%	550	51,74%	1.063	100,0%

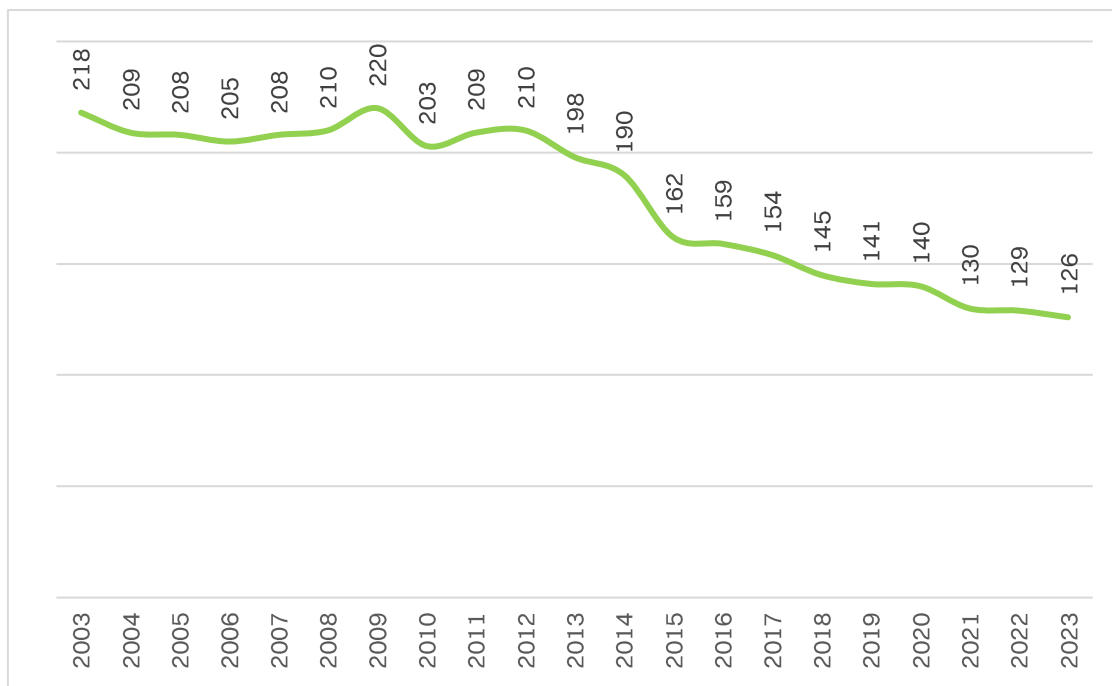
Taula 3. Distribució de la població per grans grups d'edat i gènere (2023). Font: INE. Elaboració pròpia.

A continuació, es pot observar aquesta informació en forma de gràfic, representant amb claredat com la població menor d'edat és el grup poblacional amb menys representació pel que fa als nivells de població en el municipi.

Gràfic 4. Distribució de la població de Sumacàrcer per grans grups d'edat i gènere (2023). Font: INE. Elaboració pròpia.

Pel que fa a l'evolució de la infància i adolescència del municipi dels últims 20 anys, les dades mostren un descens de la població menor d'edat, que coincideix amb la reducció de la població que s'ha anat produint en els últims anys. L'any 2009 la població menor es trobava en 220, la xifra més alta dels últims 20 anys, mentre que ha sigut l'any 2023, quan s'ha viscut les dades més baixes de població menor d'edat amb un total de 126 persones. D'aquesta manera, desde l'any 2003 s'ha produït un descens de la població menor de 18 anys en un 42,20%.

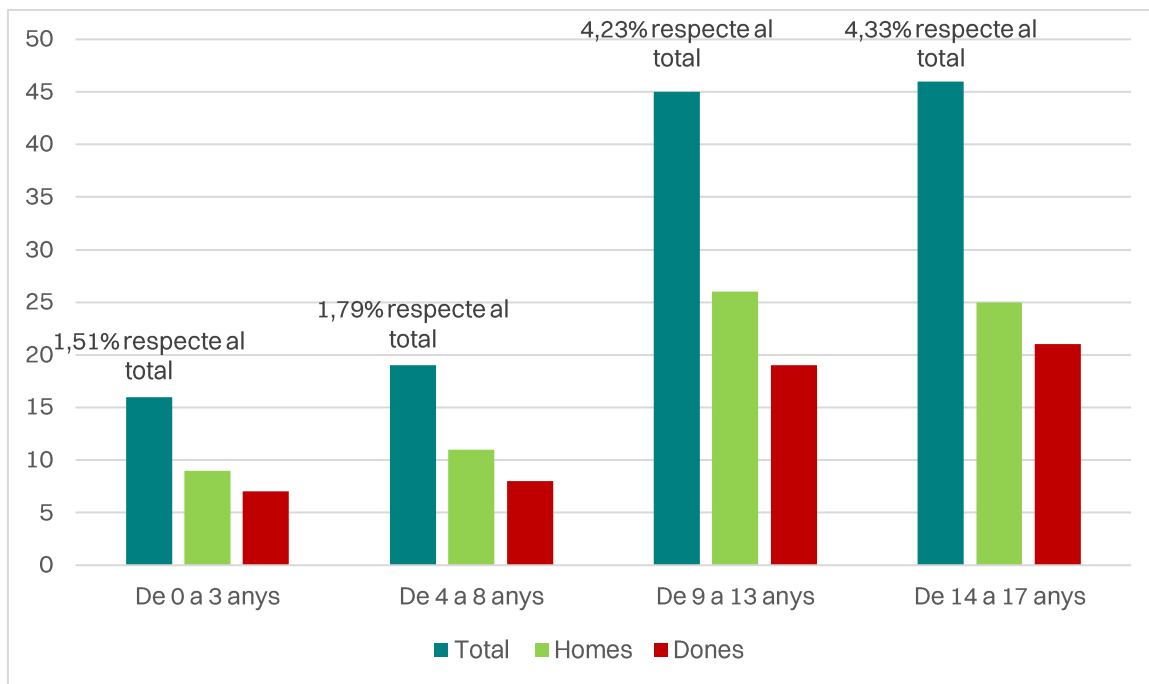

Gràfic 5. Evolució del nombre d'habitants menors d'edat de Sumacàrcer (2003-2023). Font: INE. Elaboració pròpia.

Desagregació de les dades per gènere, edat i nacionalitat

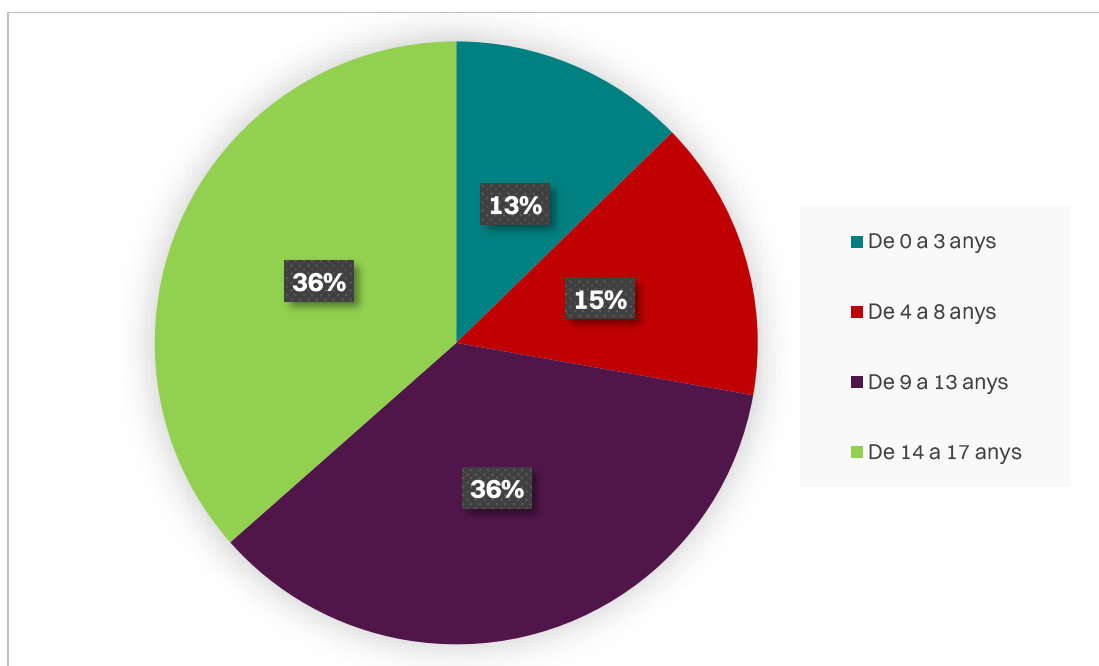
Seguidament es pot observar la distribució per grups d'edat de la població menor de 18 anys. Com es pot comprovar en el gràfic, el grup majoritari és la franja d'edat d'entre 14 i 17 anys, amb un total de 46 persones (4,33% respecte al total), seguit de la població entre 9 i 13 anys amb un total de 45 persones (4,23% respecte al total), de la població de 4 a 8 anys amb un total de 19 persones (1,79% respecte al total) i finalment de la població de 0 a 3 anys amb un total de 16 persones (1,51% de respecte a la població total).

Pel que fa a la distribució per sexe, s'observa en tots els grups d'edats com el nivell d'homes es troba lleugerament per damunt que el de dones, encara que aquesta tendència varia si observem les dades individualment en cada edat.

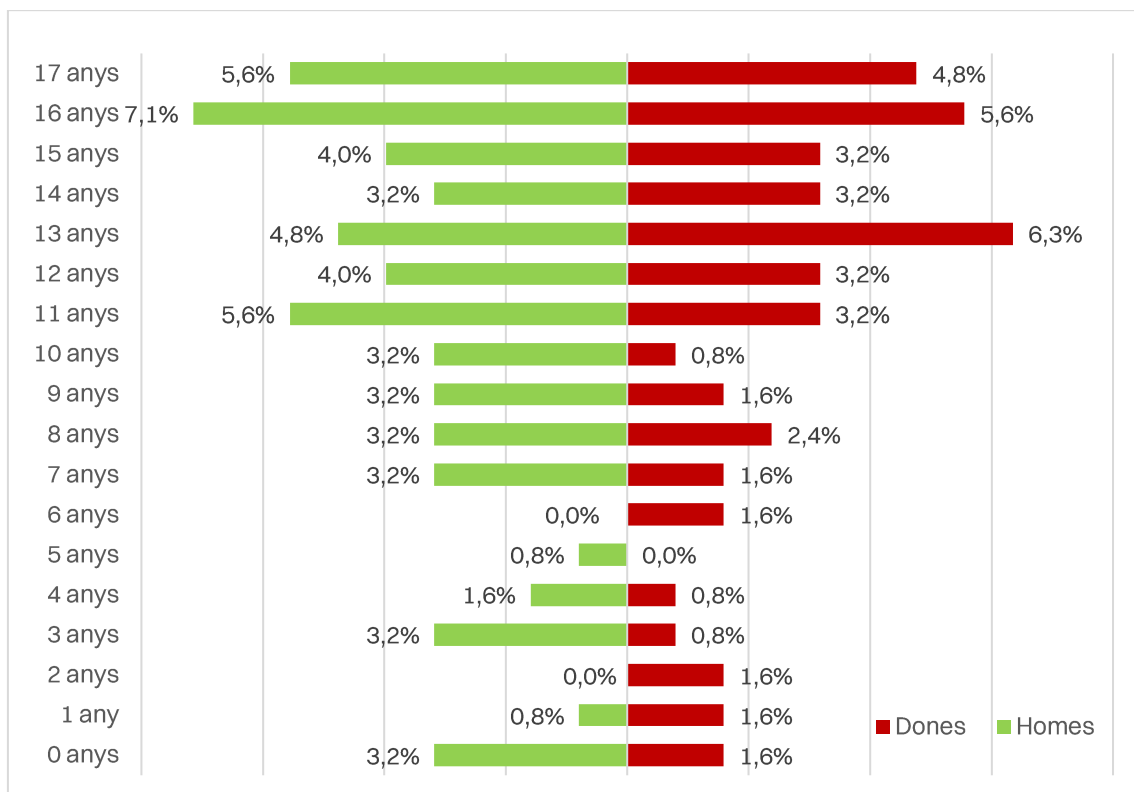
Gràfic 6. Distribució per grups d'edat i gènere de la població menor d'edat (2023).
Font: INE. Elaboració pròpia.

D'aquesta manera la distribució de la població menor d'edat mostra una major representació de la població de 14 a 17 anys seguit de la població de 9 a 13 anys.

Gràfic 7. Distribució per grups d'edat de la població menor de 18 anys de Sumacàrcer (2023). Font: INE.
Elaboració pròpia.

De manera més detallada, la següent piràmide de la població menor d'edat de Sumacàrcer mostra una certa paritat entre sexes, encara que varia molt en funció de l'edat, així que no existeix una tendència fixa de major pes d'un sexe sobre l'altre, sinó que canvia en funció de l'edat. Les edats amb major representació són els 16 anys (16 persones), seguit dels 13 anys (14 persones) i dels 17 anys (13 persones). D'aquesta manera, podem afirmar que els majors nivells de població es concentren en els últims trams d'edat d'aquest sector poblacional.

Gràfic 8. Piràmide poblacional de la població menor d'edat (2023). Font: INE. Elaboració pròpia.

Pel que fa a la nacionalitat del sector poblacional menor de 18 anys, en el municipi de Sumacàrcer conviu població de 2 països d'origen diferents, representant el 1,6% de la població infantil. Aquests dos països són Ucraïna i França, amb una única persona d'aquest origen en cada país, sent aquest dos de sexe masculí i representant cadascun dels països el 0,8% de la població menor d'edat del municipi.

País	Nombre de persones	%
Ucraïna	1	0,8%
França	1	0,8%
Espanya	124	98,4%
Total nacionalitat estrangera		1,6%

Taula 4. Població per nacionalitat menor de 18 anys. Font: Ajuntament de Sumacàrcer. Elaboració pròpia.

Estructura familiar i renda mitjana

Pel que fa a l'estructura familiar, podem observar les dades a la següent taula:

	Municipi	Comarca	Província	Comunitat
Llars d'1 persona (%)	28,73	25,95	27,23	27,66
Llars de 2 persones (%)	31,18	27,93	28,17	28,61
Llars de 3 persones (%)	20,27	21,84	21,35	20,63
Llars de 4 persones (%)	14,03	17,62	16,95	16,59
Llars de 5 persones (%)	5,79	6,65	6,30	6,51

Taula 5. Característiques de les llars Sumacàrcer 2021. Font: ARGOS. Elaboració pròpia.

A Sumacàrcer, la majoria de llars són unipersonals (28,73%) o de dues persones (31,18%), percentatges lleugerament superiors als de la comarca, la província i la comunitat. Aquesta estructura reflecteix una població envellida amb moltes persones grans vivint soles o en parella sense fills, sovint per emancipació dels fills o baixa natalitat. Les llars de tres i quatre persones són menys comunes (20,27% i 14,03%, respectivament), i les de cinc o més persones són escasses (5,79%), cosa que denota una tendència a famílies xicotetes i una baixa renovació generacional.

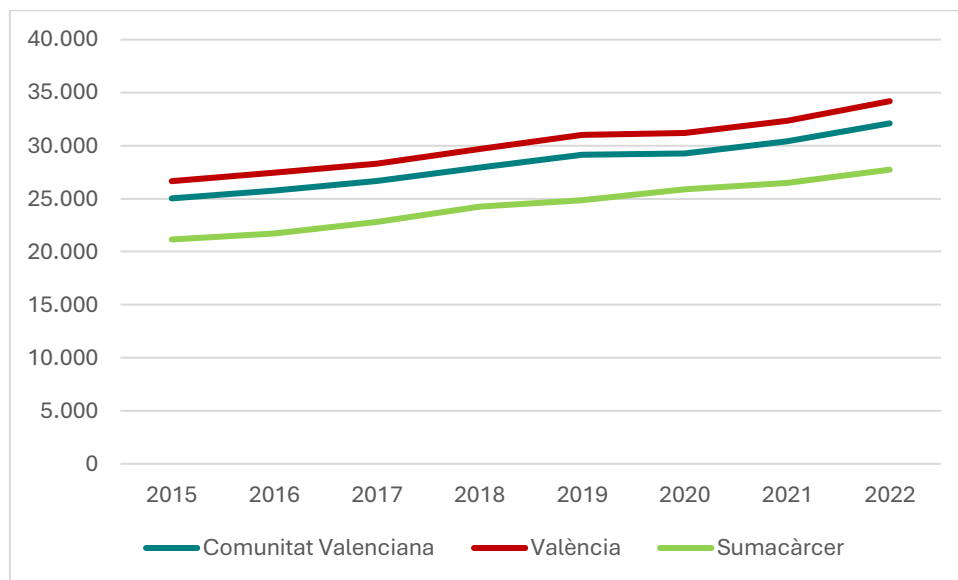
La **renda mitjana per llar** ens indica l'ingrés mitjà que rep una llar en un període determinat, en aquest cas, un any. Ens serveix per a comprendre com es distribueix la riquesa entre famílies a Sumacàrcer.

L'evolució de la renda mitjana per llar al llarg del període 2015-2022 mostra una tendència de creixement generalitzat a les tres àrees analitzades: Sumacàrcer, la província de València i la Comunitat Valenciana. Sumacàrcer, tot i partir d'una renda mitjana significativament inferior, ha experimentat un creixement

destacable que l'apropa progressivament a la mitjana de la Comunitat Valenciana. Aquesta evolució evidencia una millora en les condicions econòmiques del municipi, tot i que encara es manté per sota dels valors observats a la província i a la Comunitat.

En comparació amb la província de València, Sumacàrcer manté un diferencial important al llarg dels anys. Mentre que València presenta una renda mitjana consistentment superior, Sumacàrcer mostra un ritme de creixement més accelerat, reflectint un possible procés de recuperació econòmica o d'igualació relativa. Pel que fa a la Comunitat Valenciana, Sumacàrcer també parteix d'una posició més baixa, però aconsegueix una aproximació gradual que destaca per la seva constància i dinamisme.

En resum, tot i que Sumacàrcer encara no ha assolit els nivells de renda mitjana de la província o de la Comunitat, la seva trajectòria positiva apunta a una millora significativa, especialment en un context on les desigualtats regionals tendeixen a mantenir-se estables. Aquesta evolució posa de manifest el potencial del municipi per continuar reduint l'escletxa amb les mitjanes provincials i autonòmiques en el futur.

Gràfic 9. Evolució de la renda mitjana per llar a Sumacàrcer 2015-2022. Font: INE. Elaboració pròpia.

5.2. FORMACIÓ I OCUPACIÓ

Centres educatius

En primer lloc, trobem una escoles infantil municipal pública de 1r cicle, “El Xúquer”. Aquesta escoles ofereix servei per als xiquets i xiquetes d’entre 0 i 3 anys, amb 36 places, tot i que no es cobreixen totes. Es tracta d’una escoles de titularitat pública gestionada per l’Ajuntament.

El centre educatiu principal de Sumacàrcer és el CRA Escoles del Xúquer, amb aularis a Sumacàrcer i a Gavarda. Pel que fa a l’aulari de Sumacàrcer, l’escola disposa de 75 places autoritzades per a educació primària i 25 per a educació infantil. Podem observar les dades de matriculació de l’aulari de Sumacàrcer a la següent taula:

Alumnes a l’aulari de Sumacàrcer	
Educació Infantil	6
Primària	25
Total	31

Taula 6. Dades de matriculació a l’Aulari de Sumacàrcer del CRA Escoles del Xúquer curs 2024/2025.
Font: CRA Escoles del Xúquer. Elaboració pròpia.

Es tracta d’un centre educatiu de dimensions reduïdes, la qual cosa facilita baixes ràtios professorat-alumnat i una atenció en gran mesura personalitzada. Existeix una única aula per a tot el cicle d’infantil, i els cursos de primària s’agrupen de 2 en 2 anys. A més, es tracta d’un centre adaptat, que ofereix accessibilitat per a persones amb cadira de rodes, amb la qual cosa es tracta d’una opció inclusiva per a estudiants amb discapacitat.

Per altra banda, al CRA Escoles del Xúquer existeix un servei de menjador i una aula per a xiquets i xiquetes de dos anys. Al CRA Escoles del Xúquer no existeix escoles matineria, la qual cosa pot dificultar la conciliació familiar a les primeres hores del dia.

A Sumacàrcer no existeix cap institut d’educació secundària. El CRA Escoles del Xúquer té com a IES associat a l’IES de Càrcer. L’oferta educativa d’aquest institut és la següent: Educació Secundària Obligatoria, Batxillerat de ciències i tecnologia, Batxillerat d’humanitats i ciències socials, i FP Bàsica d’informàtica d’oficina. Aquest IES es troba a 14 minuts en cotxe de Sumacàrcer, la qual cosa impossibilita que els adolescents puguin acudir-hi per ells mateixos, si no tenen moto. No obstant això, existeix un servei d’autobús que permet el desplaçament Sumacàrcer-Càrcer a l’alumnat del poble.

Així, el que podem valorar és que l'oferta educativa és relativament reduïda, obligant a l'estudiantat a desplaçar-se a altra localitat en cas de voler estudiar un cicle formatiu diferent.

Així, l'alumnat que vol cursar una Formació Professional de grau mitjà o superior es troba amb un problema de transport, ja que no hi ha un servei específic que facilite el desplaçament a altres municipis. Aquesta mancança obliga les famílies a autoorganitzar-se, coordinant-se per compartir vehicles i garantir que els seus fills i filles puguin accedir als centres educatius. Aquest sistema suposa una càrrega addicional en termes de temps, recursos i planificació, generant desigualtats en l'accés a la formació.

Per a pal·liar aquest problema, seria necessari estudiar la viabilitat d'un servei de transport adequat, ja siga mitjançant rutes escolars o acords amb altres municipis, assegurant que l'alumnat tinga les mateixes oportunitats d'accés a l'educació postobligatòria.

De forma complementària a l'educació reglada, també cal destacar els estudis de música que es poden cursar a Sumacàrcer. En aquest sentit, pren especial importància l'Escola de Música de la banda la Unió Musical "El Xúquer".

Actualment, Sumacàrcer no disposa d'una oferta educativa per a l'ensenyament d'idiomes, ja que no compta amb escoles oficials, acadèmies privades ni programes municipals específics. Aquesta situació limita les oportunitats d'aprenentatge lingüístic per a la infància i l'adolescència, obligant les famílies a desplaçar-se a altres municipis, fet que suposa un cost afegit en temps i diners.

A més, la manca d'exposició a idiomes redueix les oportunitats de desenvolupament cultural i social, afectant la motivació i les competències interculturals de la joventut. També pot condicionar les seues opcions acadèmiques i professionals futures, ja que el coneixement d'idiomes és cada vegada més valorat en el mercat laboral. Aquesta realitat fa necessària l'exploració de solucions per a facilitar l'accés a l'aprenentatge d'idiomes dins del municipi.

Activitats formatives

L'Ajuntament de Sumacàrcer ofereix diverses activitats formatives. Destaquem especialment les escoles d'estiu, Nadal i Pasqua, destinades a xiquets i xiquetes d'entre 3 i 12 anys.

Imatge 2. Publicitat escola d'estiu Sumacàrcer 2024. Font: Ajuntament de Sumacàrcer.

A banda, també solen oferir-se altres activitats educatives, com l'organització del viatge a Expo Jove o concursos de dibuixos.

Principals reptes educatius

Al tractar-se d'un poble xicotet, l'absentisme no és un problema rellevant entre els xiquets i les xiquetes del CRA Escoles del Xúquer. Des del centre s'ofereix una atenció personalitzada, i el nivell socioeconòmic de les famílies és adequat, la qual cosa deriva en un absentisme escolar reduït o fins i tot nul. A més, la relació amb les famílies és molt propera, fet que facilita l'abordatge de qualsevol problemàtica que pugui sorgir.

Pel que fa a l'alumnat migrant a Sumacàrcer és molt reduït, amb la presència d'1 o 2 famílies al municipi. La seua integració és, en general, molt positiva, ja que es tracta principalment d'infants de segona generació, fet que facilita notablement el seu procés d'adaptació tant a l'entorn escolar com a la vida comunitària.

Així, el personal docent entrevistat del CRA Escoles del Xúquer valora que el principal repte educatiu a Sumacàrcer és la conseqüència directa del despoblament, un fenomen que afecta de manera significativa el municipi i que es reflecteix en el sistema educatiu local. Actualment, el nombre d'alumnes que passen a l'institut supera el dels que s'incorporen a l'etapa d'educació infantil, fet que redueix gradualment les xifres totals d'escolarització. Aquesta situació ha provocat que els cursos de primària es desenvolupen amb aules agrupades, on alumnes de primer i segon comparteixen espai, així com la resta de cursos que, de manera similar, funcionen de dos en dos. La tendència actual indica que, en dos o tres anys, aquestes agrupacions podrien ampliar-se encara més a

causa de la disminució progressiva de l'alumnat. Aquesta realitat suposa un repte per mantenir la qualitat educativa i garantir l'atenció adequada a la diversitat d'edats i nivells acadèmics en una mateixa aula, alhora que posa de manifest la necessitat d'abordar estratègies per frenar el despoblament i atraure noves famílies al municipi.

Un dels principals reptes educatius per a l'adolescència a Sumacàrcer és la manca de transport per accedir a la Formació Professional en altres municipis. L'absència d'un servei específic obliga les famílies a autoorganitzar-se, fet que pot dificultar l'accés a certes opcions formatives. Garantir un transport adequat permetria ampliar les oportunitats educatives i evitar que aquest factor condicionara les decisions acadèmiques de la joventut del poble.

Espais d'estudi

Actualment, Sumacàrcer no disposa de biblioteca ni d'un espai jove habilitat per a l'estudi i la socialització de la infància i l'adolescència, tot i que aquest últim està en fase de projecte. Aquesta manca d'infraestructures limita les opcions per a realitzar treballs en grup, accedir a recursos educatius i disposar d'un ambient adequat per a l'estudi fora de l'entorn escolar i familiar.

Davant aquesta situació, es fa necessari impulsar la creació d'espais adequats per a l'estudi i la trobada juvenil, ja siga a través de la biblioteca prevista en el futur o d'altres iniciatives temporals que cobrisquen aquesta necessitat fins a la seua implementació.

Ajudes a l'estudi

La infància i adolescència de Sumacàrcer pot gaudir de les beques i ajudes que proporciona el Ministeri d'Educació i la Conselleria d'Educació disponibles a la següent taula. A més, el municipi compta amb ajudes pròpies per a facilitar l'accés a l'educació i reduir les desigualtats entre l'alumnat.

Habitualment es concedeixen dues línies de suport educatiu. D'una banda, l'ajuda per a xiquets i xiquetes que estudien a l'escola de música, que contribueix a cobrir part de les despeses de formació musical. D'altra banda, l'ajuda per a la compra de material escolar destinada a tot l'alumnat de l'escola del municipi, sempre amb la justificació de la matrícula i la presentació de la factura de les despeses. Aquestes ajudes han sigut fonamentals en anys anteriors per alleujar la càrrega econòmica de les famílies i garantir que tot l'alumnat tinga accés als recursos necessaris per al seu aprenentatge.

Ajudes a l'estudi proporcionades pel Ministeri d'Educació
• Beques i ajudes per a alumnes amb necessitat específica de suport educatiu • Beques i ajudes a alumnes de nivells postobligatoris no universitaris. • Programes i beques d'immersió lingüística
Ajudes i beques proporcionades per la Conselleria d'Educació
• Ajudes complementàries a les beques del Ministeri • Ajudes al transport • Ajudes programes ERASMUS
Ajudes proporcionades per l'Ajuntament de Sumacàrcer
• Ajudes per als estudis de música • Ajudes per al material escolar

*Taula 7. Ajudes per als estudiants a Sumacàrcer. Font: GVA i Ajuntament de Sumacàrcer
Elaboració pròpia.*

Ocupació i formació per a l'ocupació

Segons dades del SERVEF, l'atur registrat a dates de novembre de 2024 és de 42 persones aturades. D'entre aquestes, menys de 5 són menors de 25 anys. Així, podem valorar que la desocupació de la població d'entre 16 i 18 anys no es tracta d'un problema important a Sumacàrcer.

Pel que fa a la formació per a l'ocupació (destinada per als adolescents a partir de 16 anys) no trobem activitats ni iniciatives específiques, més enllà del curs de Monitor/a d'Activitats de Temps Lliure i d'Educador/a de Menjador d'Escola organitzats per la Mancomunitat de la Ribera Alta.

Pla de Formació Jove 2024

Curs de Monitor/a d'Activitats de Temps Lliure

DATES
Del 25 de juny al 6 de juliol de 2024.

HORARI
De dilluns a dissabte de 9.00 a 14.00 h, i de 15.00 a 20.00 h.

LLOC
Antella (CEIP La Xarquia).

PREU
El preu és de 150€, amb el Carnet Jove tens un 10% de descompte (135€).

REQUISITS
Tindre 16 anys (complits).

INSCRIPCIONS
Del 21 de maig al 18 de juny de 2024.

Departament de Joventut de la Mancomunitat de la Ribera Alta

Organitza: Col·labora: Imparteix:

Pla de Formació Jove 2024

Curs de Educador/a de Menjador Escolar

DATES
Els dies 9, 16, 23 i 30 de novembre de 2024.

HORARI
Dissabtes de 09.00 a 14.00 h.

LLOC
Massalavés. Biblioteca (C/València 12, darrere de l'Ajuntament).

PREU
El preu és de 50€, amb el Carnet Jove tens un 10% de descompte (45€).

REQUISITS
Tindre 16 anys (complits).

INSCRIPCIONS
De l'11 d'octubre al 8 de novembre de 2024.

Departament de Joventut de la Mancomunitat de la Ribera Alta

Organitza: Col·labora: Imparteix:

Imatge 3. Pla de formació Jove 2025. Font: Mancomunitat de la Ribera Alta.

Així, el que podem observar és que la formació per a l'ocupació sol ser matèria de la Mancomunitat de la Ribera Alta, ja que no es troben iniciatives pròpies per part de l'Ajuntament. Si bé es tracta d'una qüestió natural, ja que la reduïda quantitat d'habitants no dona peu a la realització de més activitats d'aquest tipus per falta de demanda, es tracta d'una dificultat afegida per a l'adolescència que vol realitzar els tallers, ja que necessàriament ha de desplaçar-se a altres localitats.

Un recurs interessant es tracta del programa Jove Oportunitat, dissenyat i organitzat per l'IVAJ per a motivar i orientar a joves, d'entre 16 i 21 anys, que han abandonat els estudis.

Imatge 4. Jove Oportunitat. Font: IVAJ.

Una iniciativa de foment de l'ocupació i l'emprenedoria és el **Projecte Empoblar**, impulsat des de 2021 per la Mancomunitat de la Ribera Alta. Es tracta d'un projecte que té per objectiu ajudar a la joventut a través de beques per a fomentar i capacitar en el desenvolupament d'idees de negoci, així com impulsar la creació d'empreses amb viabilitat tècnica i econòmica en els municipis més afectats pel fenomen demogràfic del despoblament, entre els quals es troba Sumacàrcer. Aquesta iniciativa està dirigida a joves de més de 16 anys empadronats a algun municipi de la comarca amb menys de 5000 habitants.

**FORMACIÓ + AJUDES
DIRECTES PER A JOVES**

EMPOBLAR

> INFO
whatsapp
670 712 384
EMPOBLAR@MANRA.ORG

- ✓ Vius o vols viure en un poble **menut** de la **Ribera Alta**?
- ✓ **Tens** entre **16 i 30 anys**?
- ✓ Vols **començar** un **negoci** o **tens** una **idea de negoci**?

Imatge 5. Projecte Empoblar. Font: Mancomunitat de la Ribera Alta.

Per altra banda, tenim el programa **Generació IN**, impulsat des del departament de Joventut de la Ribera Alta. Generació IN és un programa que promou l'emprenedoria, empoderant i treballant les competències necessàries per a la inserció en el mercat laboral de les persones joves d'entre 16 i 29 anys.

Al ser Sumacàrcer un municipi de dimensió reduïda, resulta necessari seguir col·laborant amb altres municipis i generar espais de cooperació supramunicipal per treballar la qüestió de la formació per a l'ocupació.

5.3. CULTURA, ESPORT I OCI

Patrimoni històric i cultural

Sumacàrcer compta amb un important patrimoni històric i cultural, amb alguns espais interessants com el safareig de la Font del Viró, l'Ermita del Calvari o el cementeri municipal declarat el més bonic d'Espanya.

La gastronomia local és la característica de les dietes mediterrànies i, per tant, de la cuina valenciana. Entre els plats típics podem trobar una gran varietat d'arrossos, destacant l'arròs al forn, l'arròs amb fesols i naps, la paella valenciana o la paella de carxofes. A més, trobem altres plats com l'olla, l'esgarraet o dolços com les orelletes, la mona de Pasqua o la coca de llanda.

Els esdeveniments festius són una clara representació de les tradicions, la cultura i la història, perquè a través d'aquestes es realitza una visió general dels elements, com són els cants, les danses, les comparses, les bandes de música, les vestimentes, els ritus i els símbols, que es transmeten de generació en generació fins als nostres dies. A Sumacàrcer cal destacar la festa de Sant Antoni, la Setmana Santa, la Festa de la Joventut, la Baixada Humorística del Riu Xúquer, els Bous al Carrer, els Moros i Cristians i les Festes Patronals.

Durant les festes tenen lloc diversos esdeveniments i activitats per a tots els públics. El grau de coneixement de la infància i la joventut sobre el patrimoni històric i cultural de Sumacàrcer és desigual. Tot i que les persones joves participen activament en les festes locals, la connexió amb el patrimoni és més feble, especialment entre els adolescents. Aquest col·lectiu no sol mostrar un gran interès per la història i les tradicions del municipi, fet que posa en evidència la necessitat d'impulsar iniciatives que fomenten un major sentiment d'identitat i pertinença.

Pel que fa al paper de la infància i adolescència en les festes, es pot afirmar que la participació és significativa. La joventut s'implica de manera destacada en la celebració d'esdeveniments festius, i un exemple clar és la festa que se celebra en Pasqua, on es percep un interès actiu per part de les persones joves. A més, la franja de 17 a 20 anys té un paper protagonista en l'organització de les festes patronals, assumint responsabilitats en la preparació i desenvolupament dels actes.

No obstant això, la franja d'edat compresa entre els 14 i els 17 anys mostra un menor nivell d'involucració. Aquest és el sector on més cal millorar, buscant estratègies per incentivar la seua participació en les activitats culturals i festives del municipi. Potenciar espais de trobada juvenil i promoure iniciatives que

integren la joventut en la dinamització de les festes podria ser clau per reforçar el seu vincle amb la identitat i les tradicions locals.

Infraestructures

Pel que fa a les instal·lacions esportives, Sumacàrcer disposa de les següents:

Infraestructura esportiva
• Frontó municipal • Club de piragüisme • Pista poliesportiva (handbol, bàsquet, futbol sala) • Camp de futbol • Piscina • Piscina xicoteta

Taula 8. Infraestructura esportiva a Sumacàrcer. Font: ARGOS. Elaboració pròpia.

Al qüestionari, l'adolescència de Sumacàrcer considera que les instal·lacions esportives del poble necessiten millores per garantir un ús segur i adequat. Un dels aspectes més destacats és l'estat de la pista de futbol, que es troba deteriorada i suposa un risc per a qui la utilitza, ja que la superfície actual pot provocar lesions en cas de caiguda. En aquest sentit, es proposa substituir el material del sòl per un de més segur i adequat per a la pràctica esportiva.

A més, es considera necessari renovar les xarxes del camp de futbol i millorar-ne les condicions generals. També es posa en relleu la manca d'un camp de futbol, ja que hi ha un nombre considerable de xiquets i adolescents interessats en aquest esport. Aquesta mancança limita les opcions de pràctica esportiva i fomenta el desplaçament a altres municipis per a jugar en instal·lacions adequades.

En general, la joventut del poble expressa la necessitat d'inversions per millorar les infraestructures esportives i assegurar que siguin espais segurs, accessibles i ben equipats per a la pràctica esportiva de tota la població.

Per altra banda, Sumacàrcer compta amb diverses infraestructures culturals que donen suport a la dinamització social i educativa del municipi. Entre elles destaca el Teatre-Auditori, un espai polivalent per a representacions escèniques i actes culturals. També es disposa del Pati de la Música i de l'Escola de Música, que fomenten l'ensenyament i la pràctica musical. A més, la Casa de la Cultura serveix com a punt de referència per a activitats culturals i formatives.

Un altre espai clau és La Societat, una sala multiusos que permet des de la projecció de pel·lícules fins a la realització de tallers i esdeveniments de diversa índole. Aquestes infraestructures constitueixen una oferta variada, tot i que es pot continuar treballant en la seua dinamització i accessibilitat per a la infància i adolescència.

Infraestructura cultural
• Teatre-auditori • Pati de la Música • Casa de la Cultura • La Societat • Escola de música

Taula 9. Infraestructura cultural a Sumacàrcer. Font: ARGOS. Elaboració pròpia.

Per altra banda, no existeixen espais destinats a l'oci i la socialització per als infants i els adolescents, com pot ser un espai jove o una ludoteca infantil.

L'absència d'un espai jove a Sumacàrcer limita les oportunitats de socialització, oci saludable i accés a recursos formatius per a la joventut del municipi. Aquesta mancança dificulta la creació d'un entorn segur on els joves puguin relacionar-se, expressar-se i participar activament en la vida del poble. A més, sense un punt de trobada específic, la dependència de desplaçar-se a altres localitats augmenta, reforçant la desconexió amb el municipi. Aquesta situació no només afecta el seu desenvolupament personal i social, sinó que també redueix el seu paper actiu en el disseny de polítiques locals, fet que evidencia la necessitat de crear un espai que responga a aquestes necessitats.

Per altra banda, l'absència d'una ludoteca per a la infància a Sumacàrcer suposa una mancança important en l'oferta d'espais d'oci i aprenentatge per als més menuts. Una ludoteca no només proporcionaria un lloc segur per al joc, sinó que també afavoriria el desenvolupament social, cognitiu i emocional dels infants a través d'activitats adaptades a les seues necessitats.

Programes, recursos i activitats

L'Ajuntament de Sumacàrcer sol organitzar activitats d'oci i culturals per a la població infantil i juvenil. Destaquem l'organització de les escoles de Pasqua, estiu i Nadal, que ofereixen servei per als xiquets i xiquetes d'entre 3 i 12 anys. També destaquem els contacontes, teatres i espectacles. Pel que fa al patrimoni cultural, és recurrent l'organització de les cavalcades dels Reis Mags d'Orient.

Respecte a les activitats d'oci i culturals cal destacar el paper que compleix el CRA Escoles del Xúquer. En aquest sentit, el CRA desenvolupa diverses activitats d'alt valor cultural, entre les quals destaquem el Projecte "L'escola canta", en col·laboració amb la Unió Musical de Gavarda, "L'escola dansa" o el pla lector.

Imatge 6. Cartell del projecte "L'escola canta". Font: CRA Escoles del Xúquer

Amb tot, podem observar que existeixen bastants activitats destinades als xiquets i xiquetes del poble però no als adolescents.

Pel que fa a les activitats esportives, aquestes solen organitzar-se puntualment per part de l'Ajuntament. Trobem els exemples de l'excursió Multiaventura a Venta del Moro (per a joves d'entre 8 i 16 anys) o un curs de pàdel gratuït. Com podem observar, no es tracta d'activitats que s'organitzen de forma recurrent, sinó que suposen un punt d'excepcionalitat.

Activitats extraescolars

Sumacàrcer ofereix una varietat d'activitats extraescolars al llarg de l'any, amb una presència destacada de la música, que és l'opció amb més èxit i una de les

poques que compta amb una participació diversa en edats. També es realitzen tallers de reciclatge i manualitats, organitzats segons la demanda de les famílies, tot i que estan principalment dirigits a la infància.

En l'àmbit esportiu, es disposa d'una oferta de multiesport, mentre que a l'estiu es duen a terme cursos de piragüisme, oberts a tot el públic, incloent adolescents. A més, cada any es celebra una cursa infantil per a xiquets i xiquetes fins als 13 anys.

Pel que fa a jocs i activitats lúdiques, es desenvolupen sessions d'escacs i dòmino, que fomenten el pensament estratègic i la interacció social. D'altra banda, una associació del municipi ofereix activitats de ball, incloent ball infantil fins als 12 anys i, a partir d'aquesta edat, disciplines com ball urbà, ioga i dansa.

Tot i l'oferta existent, la major part de les activitats estan orientades principalment a la infància, mentre que la participació adolescent és més limitada. Es podria valorar l'ampliació de propostes específiques per a aquest col·lectiu per fomentar la seua implicació en l'oferta d'oci i formació del municipi.

Activitats extraescolars
• Música • Multiesport • Piragüisme • Tallers • Ball • Sessions d'escacs i dòmino

*Taula 10. Activitats extraescolars a Sumacàrcer.
Font: Ajuntament de Sumacàrcer. Elaboració pròpia.*

Al CRA s'ofereixen poques activitats extraescolars, fet que limita les opcions d'oci i formació complementària per a l'alumnat. Les propostes existents, com les classes de l'Escola de Música i l'activitat de multiesport organitzada per l'Ajuntament, són positives però insuficients per a cobrir totes les necessitats educatives, lúdiques i de conciliació familiar. A aquesta limitació s'afegeix la necessitat de desplaçar-se a altres municipis per accedir a una oferta més àmplia, la qual cosa pot suposar un repte per a moltes famílies, tant per la manca de transport com per la inversió de temps i recursos que això implica. Aquesta situació pot generar desigualtats en l'accés a activitats extraescolars que, en altres contextos, contribueixen al desenvolupament integral dels infants, potenciant les seues habilitats socials, esportives i creatives.

Principals necessitats en matèria d'esport, oci i cultura

La població adulta de Sumacàrcer percep que l'oferta d'oci, cultural i esportiva per a la infància i l'adolescència és limitada, considerant-la en molts casos insuficient o inexistent. Hi ha un consens en la necessitat d'ampliar les opcions, especialment per al grup d'edat de 12 a 17 anys, ja que per a la infància més menuda sí que es valoren positivament les activitats existents.

En l'àmbit esportiu, es destaca el recent circuit de cal·listènia, que ha sigut ben rebut, però es proposa seguir ampliant l'espai amb noves opcions com un skatepark o un circuit per a bicicletes. També es reclama més oferta d'activitats esportives guiades i col·lectives, que fomenten la participació activa de la joventut.

Pel que fa a l'oci, es considera necessari crear un espai específic per a adolescents on puguin socialitzar sense que estiga vinculat a bars o cafeteries. Es proposa organitzar activitats de temps lliure periòdiques que reunisquen la infància i la joventut, fomentant la interacció i evitant que gran part del seu temps d'oci estiga centrat en l'ús de pantalles.

En general, la població expressa la necessitat d'una oferta més variada i estructurada per al jovent, tant en l'àmbit esportiu com en el cultural i social, per garantir opcions d'oci saludables i atractives dins del poble.

5.4. SALUT I BENESTAR

Recursos sanitaris

Pe que fa a les instal·lacions de salut, Sumacàrcer disposa del següent equipament mèdic: consultori mèdic i farmàcia. Així, la població s'ha de desplaçar a altres poblacions per acudir a consultes mèdiques més importants.

Per altra banda, Sumacàrcer disposa de tres desfibril·ladors ubicats estratègicament per garantir una resposta ràpida en cas d'emergència cardíaca. Un d'ells es troba sempre disponible al vehicle de la Policia Local, assegurant la seua mobilitat i capacitat d'intervenció immediata. Els altres dos estan situats en punts fixos: un a l'Ajuntament i un altre al consultori mèdic, garantint la seua accessibilitat en espais clau del municipi.

Recursos per a la conciliació

A Sumacàrcer, els recursos per a la conciliació familiar i laboral inclouen escoles d'estiu, Nadal i Pasqua, que ofereixen suport puntual durant els

períodes de vacances escolars, i una escola infantil de primer cicle, essencial per a famílies amb infants de 0 a 3 anys.

A més, el menjador escolar ofert pel CRA Escoles del Xúquer facilita la conciliació per a les famílies amb jornades laborals llargues, garantint un espai segur i una alimentació equilibrada. Pel que fa a les activitats extraescolars, l'oferta, tot i existent, és reduïda i sovint obliga al desplaçament a altres municipis per accedir a més opcions.

En conjunt, aquests recursos són útils però insuficients per cobrir plenament les necessitats de les famílies, fet que evidencia la necessitat d'ampliar i diversificar l'oferta.

Salut mental

La salut mental és un pilar fonamental en el desenvolupament integral dels infants i adolescents, ja que influeix directament en el seu benestar emocional, social i acadèmic. Durant aquestes etapes clau, es formen les bases de la personalitat, les habilitats socials i la capacitat per afrontar els reptes de la vida. Una salut mental adequada permet als joves gestionar emocions, construir relacions positives i desenvolupar-se plenament en els diferents àmbits de la seua vida.

Les dificultats de salut mental en la infància i l'adolescència, com l'ansietat, la depressió o els problemes de conducta, poden tenir conseqüències duradores si no es detecten i tracten a temps. Per això, és essencial disposar de recursos d'atenció psicològica accessibles i integrar la promoció de la salut mental en els entorns educatius, familiars i comunitaris.

Hui dia, estem vivint una desestigmatització de les ajudes psicològiques entre la població en general, però encara hi existeix un estigma pel que fa a la població més jove i infantil.

Pel que fa a la salut mental, Sumacàrcer gaudeix dels serveis que ofereix la Mancomunitat de la Ribera Alta. Alguns dels programes són:

- **Benestar Jove:** Servei d'orientació i assessorament emocional per a joves. Té per finalitat proporcionar a les i els joves eines i recursos per millorar el seu benestar emocional, enfortir les habilitats individuals i socials i fomentar el creixement personal.
- **UPCCA:** Unitat de prevenció comunitària en conductes addictives de la Ribera Alta. Té per objectiu principal la prevenció de les drogodependències i altres trastorns addictius. Entre la població

destinatària trobem a la població en edat escolar de tots els nivells i els pares i mares amb fills d'edats compreses entre 6 i 16 anys, entre altres.

- **Entre Joves:** Programa d'educació emocional que pretén promoure el benestar emocional de les persones joves, dotant-les d'eines i recursos per a desenvolupar una sana autoestima i per a aprendre a gestionar les seues emocions.

Amb tot, el que observem és que hi ha diversos recursos per a la població adolescent. No obstant això, pel que fa a la població infantil, els recursos psicològics no són tan abundants, trobant únicament la unitat de prevenció de conductes addictives.

Pel que fa a les activitats, no es realitzen amb massa freqüència. Podem destacar un taller d'aprenentatge i foment de la intel·ligència emocional per a alumnes de 5é i 6é de primària, uns tallers de prevenció de drogodependències dirigits a pares i mares i tallers de prevenció de drogodependències i altres trastorns addictius per a l'alumnat de 4t, 5é i 6é de primària.

TALLER

Educant emocions

L'Ajuntament de Sumacàrcer, des del departament de Serveis Socials d'Atenció Primària Bàsica, ha impartit quatre tallers inclosos dins del Programa de Prevenció de Drogodependències i altres trastorns addictius, impulsat per la Diputació de València

Imatge 7. Taller "Educant emocions". Font: Ajuntament de Sumacàrcer.

Sexualitat sana

La promoció d'una sexualitat sana és fonamental durant la infància i, especialment, l'adolescència, ja que és una etapa en què es construeixen els fonaments de la identitat sexual, les relacions afectives i el respecte mutu. Una educació sexual adequada no només tracta aspectes biològics, sinó també valors com la igualtat, el consentiment, la diversitat i la prevenció de conductes de risc, contribuint a formar persones informades i respectuoses.

Actualment, a Sumacàrcer no es duen a terme activitats específiques relacionades amb la promoció d'una sexualitat sana dins de l'àmbit educatiu o comunitari. Aquesta absència implica una manca d'espais de diàleg i informació on els joves puguin resoldre dubtes, prevenir conductes de risc i aprendre a construir relacions afectives saludables.

Promoure una educació sexual adaptada a les necessitats de cada etapa és clau per fomentar el benestar emocional i la responsabilitat en la presa de decisions, i suposa una oportunitat per formar una societat més respectuosa i conscient. Incorporar aquest tipus d'activitats en el context educatiu o local seria un pas essencial per millorar el desenvolupament integral de la joventut de Sumacàrcer.

Igualtat

Sumacàrcer ha fet passos importants en la promoció de la igualtat de gènere. Després del Pla d'Igualtat d'Oportunitats entre Dones i Homes (2018-2022), que va establir accions concretes per reduir les desigualtats i fomentar la sensibilització des de la infància i l'adolescència, el municipi ha consolidat aquest compromís amb l'aprovació d'un nou Pla d'Igualtat el 2024.

Aquest nou pla representa una gran oportunitat per continuar avançant en la igualtat, assegurant la integració d'accions específiques en àmbits com l'educació, la cultura i la vida comunitària. La seua implementació permetrà reforçar valors com el respecte, la corresponsabilitat i la diversitat, contribuint a la construcció d'un entorn més equitatiu i inclusiu per a tota la població.

A més, aquest marc estratègic obri la porta a la creació de noves iniciatives i espais de participació per a la infància i la joventut, impulsant una societat més conscient i compromesa amb la igualtat. Amb aquest impuls renovat, Sumacàrcer es posiciona com un municipi actiu en la promoció de la igualtat, apostant per una educació i una comunitat més justes i equitatives.

5.5. MOBILITAT I TRANSPORT

Mobilitat urbana

El municipi presenta un únic nucli urbà on es concentra tota la població. No hi ha polígons industrials o usos especialitzats similars. Així, tot i que no existeix transport públic intraurbà, la mobilitat és senzilla, tot i que amb predominància del cotxe.

Gran part de la població realitza els trajectes intraurbans a peu. Es considera que les zones habilitades per al desplaçament a peu estan en bon estat i no existeix perill d'atropellament. No obstant això, la majoria de trajectes no estan adaptats per a persones amb mobilitat reduïda.

Pel que fa a la mobilitat amb bicicleta, segons el PMUS (Pla de Mobilitat Urbana Sostenible), gran part de la població disposa de bicicleta però no s'utilitza habitualment. El poble no disposa de plataformes exclusives de ciclistes, sinó que s'han d'utilitzar els carrers normals, compartint itinerari amb els cotxes. Açò suposa un punt de perill afegit a la mobilitat de la població infantil i juvenil que, al no disposar de cotxe, és més probable que es desplace amb bicicleta.

Mobilitat interurbana

Segons el PMUS vigent, el vehicle privat és imprescindible per a la mobilitat intermunicipal, a causa de la baixa accessibilitat al transport públic i a la poca freqüència d'aquest. L'índex de motorització és elevat en comparació amb altres àmbits geogràfics del seu entorn.

La disponibilitat de transport públic al municipi és escassa. Els habitants únicament disposen de servei a la demanda d'autobusos amb València, amb el qual s'ha de demanar plaça per telèfon.

Així, la principal via de comunicació per accedir al municipi és la carretera autonòmica CV-560. Les distàncies aproximades a les localitats més rellevants pròximes al municipi, i els seus respectius temps de recorregut en vehicle privat són les següents (font: PUAM):

Localitat	Distància	Temps
València	64 km	56 min
Alzira	30 km	34 min

Xàtiva	20 km	25 min
Ontinyent	39 km	37 min
Gandia	68 km	1h
Alacant	125 km	1h 27 min

Taula 11. Distàncies i temps a les localitats pròximes. Font: PUAM.

L'estació de tren més pròxima a Sumacàrcer és la de La Pobla Llarga, situada a aproximadament 12 quilòmetres del municipi. Aquesta estació ofereix serveis de rodalia que connecten amb diverses localitats de la regió.

Per arribar des de Sumacàrcer a La Pobla Llarga, es pot prendre la carretera CV-560 en direcció a Alcàntera de Xúquer i, posteriorment, enllaçar amb la CV-572, que condueix directament a La Pobla Llarga.

Així, podem valorar que les connexions de Sumacàrcer amb la resta de municipis són deficientes, sent predominant el transport amb vehicle privat. Aquesta situació limita en gran mesura la mobilitat interurbana de la població infantil i adolescent, la qual no té accés a vehicle propi.

5.6. SEGURETAT I SERVEIS SOCIALS

Diagnòstic de situació dels serveis socials

L'anàlisi de la situació actual dels serveis socials a Sumacàrcer indica una realitat favorable per a la infància i l'adolescència del poble. Actualment, no es té constància de menors en situació de risc o exclusió social, fet que pot atribuir-se a la cohesió social i a la proximitat entre la població i els serveis públics.

Pel que fa a situacions de maltractament infantil, no s'han registrat denúncies ni intervencions per part dels serveis socials o altres organismes competents. Tampoc es té constància de menors tutelats per l'administració ni de casos de menors amb mesures judicials en vigor. Així mateix, no s'han detectat menors en situació de dependència que requerisquen un seguiment especialitzat per part dels serveis municipals.

D'altra banda, no s'han identificat menors víctimes de violència de gènere, ni s'ha trobat evidència de casos significatius de risc de pobresa infantil segons els indicadors socials disponibles.

Tot i aquest context positiu, els serveis socials municipals mantenen una vigilància activa per garantir una resposta ràpida i adequada en cas que es detecten noves necessitats o situacions de risc. La situació actual no només reflecteix una absència de problemàtiques greus, sinó també l'efectivitat de les polítiques socials i el teixit comunitari del poble. No obstant això, és fonamental continuar treballant en la prevenció i detecció primerenca per assegurar el benestar de tota la infància i adolescència de Sumacàrcer.

Seguretat i protecció

Pel que fa a la seguretat, l'adolescència percep Sumacàrcer com un poble segur, on poden moure's amb tranquil·litat en el seu dia a dia. No obstant això, identifiquen algunes mancances que podrien millorar-se, com la falta d'il·luminació en determinats carrers, fet que pot generar sensació d'inseguretat durant les hores nocturnes. A més, també assenyalen que, en ocasions, no es respecten les normes de circulació, especialment en determinades zones del poble, la qual cosa pot representar un risc tant per a vianants com per a persones ciclistes.

D'altra banda, la població en general comparteix la percepció que Sumacàrcer és un poble tranquil, però considera que hi ha aspectes que podrien reforçar la seguretat. En aquest sentit, una de les propostes més destacades és la millora

de la il·luminació en punts concrets per afavorir la visibilitat i la sensació de protecció durant la nit. Així mateix, es destaca la necessitat d'instal·lar limitadors de velocitat en determinats carrers per garantir un major control del trànsit i reduir situacions de risc, especialment en zones freqüentades per la infància i l'adolescència.

Recursos, programes i serveis

Com hem explicat, Sumacàrcer pertany a la Mancomunitat de la Ribera Alta, la qual disposa de serveis socials d'atenció primària de caràcter bàsic. Aquesta atenció s'organitza en els serveis estructurals següents:

- Servei d'acolliment i atenció davant de situacions de necessitat social.
- Servei de promoció de l'autonomia personal.
- Servei d'inclusió social.
- Servei de prevenció i intervenció amb les famílies.
- Servei d'acció comunitària.
- Servei d'assessoria tècnica específica.
- Unitats d'igualtat.

Dins de la Mancomunitat de la Ribera Alta cal destacar el **Servei de Joventut**, que té per objectiu coordinar les polítiques de joventut que es desenvolupen als diferents municipis de la Ribera Alta. Aquest servei compta també amb la col·laboració de l'Institut Valencià de la Joventut (IVAJ).

Així, des d'aquest servei, la joventut de Sumacàrcer disposa de:

- Dinamitzadors juvenils
- Psicòloga de Joventut
- Tècnic Coordinador de Joventut

Imatge 8. Logotip Joventut Ribera Alta.

Per altra banda, també es disposa de:

- **Equip d'intervenció amb la infància i l'adolescència (EEIIA):** És un servei especialitzat d'atenció a famílies amb menors en situació de risc: conflictes entre pares i fills, problemes de parella, separacions conflictives, dificultat a l'hora d'establir pautes educatives, patrons d'interacció violents, etc.
- **Unitat de prevenció comunitària en conductes addictives (UPCCA):** El seu objectiu és la prevenció de les drogodependències i la promoció d'una cultura saludable en tots els àmbits.
- **Agència d'Igualtat i Convivència:** L'objectiu de l'Agència d'Igualtat i Convivència és fomentar la integració de les persones migrants i autòctones en la Ribera Alta utilitzant estratègies de sensibilització que previnguen i pal·lien situacions de risc i, al mateix temps, promoguen la convivència intercultural.

5.7. PARTICIPACIÓ I ASSOCIACIONISME

La joventut i la infància és un sector poblacional que sol enfrontar-se a problemes i dificultats en la participació i la presa de decisions sobre les qüestions que els afecten. Per això, resulta fonamental establir mecanismes efectius que garantisquen la seua implicació real en la vida pública.

Òrgans de participació

Pel que fa a la participació infantil, els principals òrgans de participació els trobem al CRA Escoles del Xúquer.

A nivell general, segons el personal docent entrevistat, el Consell Escolar funciona de manera molt eficient i disposa de participació de xiquets i xiquetes del CRA. Es tracta d'un espai de presa de decisions i de coordinació que assegura el bon funcionament del centre educatiu

El Consell de la Infància, per la seua banda, és un òrgan més dinàmic i enfocat a la participació directa de l'alumnat. Està format per un representant de cada classe de primària, elegit democràticament pels seus companys. A través de les sessions de tutoria, es recopilen les idees, suggeriments i necessitats de cada grup, que són posteriorment traslladades a les reunions mensuals del consell. Aquestes reunions es duen a terme amb l'equip directiu i l'orientadora del centre, generant un espai de diàleg actiu on es valoren propostes i es busquen solucions concretes per millorar la convivència i la vida escolar. Aquest procés fomenta la participació, l'autonomia i la responsabilitat dels alumnes en la presa de decisions dins del centre educatiu.

Per altra banda, un dels programes de participació juvenil és el de Corresponsals Juvenils de la Ribera Alta. Es tracta d'un programa per a descentralitzar la informació, facilitant als joves l'accés a ella. Es tracta de joves estudiants d'entre 12 i 20 anys que s'encarreguen d'informar a altres joves de recursos i activitats que els puguin interessar.

A nivell municipal, en Sumacàrcer els xiquets, xiquetes i adolescents no disposen d'espais habilitats per a la presa de decisions i per a la participació en les qüestions importants a nivell municipal. Així, plantejem com una necessitat per a la infància i l'adolescència l'habilitació d'un espai d'aquestes característiques.

Associacions

Pel que fa a l'associacionisme juvenil cal destacar el paper de la banda de música. En els pobles xicotets valencians, les bandes de música tenen un paper fonamental en l'associacionisme juvenil, ja que esdevenen no només un espai d'aprenentatge musical, sinó també un punt de trobada i cohesió social. La participació en una banda ofereix a la jovent l'oportunitat de desenvolupar habilitats artístiques i tècniques, alhora que fomenta valors com la responsabilitat, el treball en equip i el compromís.

Aquest tipus d'associació actua com un referent cultural i social en municipis on les opcions d'oci són sovint limitades. A més, reforça el sentiment de pertinença al poble, ja que la banda és un element clau en les festes i celebracions locals.

D'altra banda, l'Associació Esportiva i Cultural Dde Sumacàrcer (AECUS) organitza activitats culturals i esportives de manera puntual, algunes de les quals estan dirigides a la infància, tot i que no de manera regular. Així mateix, l'associació Balla amb Nosaltres ofereix classes de ball per a xiquets i xiquetes, fomentant l'activitat física i la participació en esdeveniments lúdics.

Tot i que existeix una oferta associativa variada, la participació infantil i juvenil es reduïda. Seria interessant potenciar espais de participació més diversos i consolidar activitats dirigides específicament a la joventut, afavorint així una implicació més àmplia en la vida associativa del poble.

5.8. URBANISME I MEDI AMBIENT

Zones verdes i espais naturals

El municipi es troba en un entorn natural privilegiats, a les falques de la muntanya, on la població de la localitat pot gaudir d'un entorn natural en el qual destaquen els boscs, el riu Xúquer i la zona agrícola.

Segons el Pla Municipal de Mobilitat Urbana, Sumacàrcer disposa d'un total de 14 parcs i jardins, amb una superfície total de 38.896m². Es tracta d'una valor superior al valor recomanable per l'OMS per a la quantitat d'habitants de la qual disposa.

Destaca especialment l'Illa de l'Esgoletja al nord del nucli urbà, amb àrea recreativa i zona de bany. Malgrat la localització i el bon estat de conservació, la majoria d'aquests parcs no tenen zona de jocs infantils i disposen de poca vegetació.

Imatge 9. Illa de l'Esgoletja. Font: València Experiències.

Malgrat els nombrosos panells que adverteixen sobre la perillositat dels corrents del riu, molts banyistes, incloent infants i adolescents, fan ús d'aquests corrents amb flotadors inflables com a forma de diversió. Això pot resultar especialment perillós, ja que els corrents del Xúquer poden ser imprevisibles i de gran intensitat. L'ús recreatiu d'aquests espais per part dels més joves està, per tant, associat a un risc considerable, tal com demostren episodis recents d'advertències per desaparicions de menors i accidents al riu. Aquesta situació evidencia la necessitat de reforçar les mesures de seguretat, incloent vigilància activa, campanyes de sensibilització i espais més segurs específicament adaptats per a la infància.

La popularitat de l'Illa de l'Esgoletja ha generat una forta afluença de visitants, sobretot durant l'època estival. Aquest augment de turistes, tot i ser positiu des d'un punt de vista econòmic, ha comportat una pressió significativa sobre l'espai natural i els recursos locals. La massificació provoca problemes de convivència

i una saturació d'infraestructures, fet que dificulta el gaudi d'aquest espai per part dels residents locals, incloent xiquets i adolescents, que veuen limitat l'ús d'un entorn que forma part de la seua vida quotidiana. Aquesta situació contribueix a desplaçar la població local i redueix el seu sentiment de pertinença cap a aquest lloc.

D'altra banda, fora de la temporada alta, el riu esdevé un espai clau per a la població local. En èpoques menys turistificades, la infància i la joventut de Sumacàrcer visiten sovint aquest entorn, aprofitant-lo per a l'oci i la descoberta del medi natural. En aquest sentit, l'escola del poble organitza cada any activitats ambientals en aquesta àrea durant Pasqua, fomentant la consciència ecològica i el vincle amb el territori. No obstant això, l'equilibri entre la conservació del riu, l'ús recreatiu i la seguretat continua sent un repte, requerint accions de sensibilització i una millor adaptació dels espais perquè la població local pugui gaudir-ne de manera segura i responsable.

Educació mediambiental

L'educació mediambiental pren una especial importància al CRA, ja que contribueix a conscienciar l'alumnat sobre la necessitat de cuidar l'entorn i adoptar hàbits sostenibles des de la infància. Tot i això, el desenvolupament d'aquesta línia de treball ha experimentat algunes dificultats i canvis en la seua implementació durant l'últim curs escolar.

Anteriorment, es va mantenir un hort escolar, una iniciativa destinada a apropar l'alumnat a la natura i a fomentar valors relacionats amb l'agricultura i la cura de l'entorn. No obstant això, al curs 2024/2025 s'ha decidit no continuar amb aquesta activitat a causa de la càrrega de treball que suposava per al mestre responsable i de la manca d'especialistes en la matèria, fet que dificultava el seu aprofitament real per part dels xiquets i xiquetes. Aquesta decisió es troba pendent de ser valorada pel Consell de la Infància, un òrgan actiu en la detecció de necessitats i propostes de millora dins del centre.

Pel que fa a la gestió de residus, s'han implementat mesures per promoure la separació i el reciclatge. Al pati, s'han col·locat bidonets de colors que permeten seleccionar els residus, facilitant així una gestió més responsable dels desaprofitaments generats durant l'esbarjo. Aquesta pràctica es complementa amb la promoció del reciclatge en totes les classes, on es treballa de manera generalitzada, tot i que el centre no està adherit a cap programa específic en l'àmbit mediambiental.

En cursos anteriors, s'han desenvolupat accions concretes, com ara la recollida de piles, una activitat que va involucrar a tota la comunitat educativa en la

correcta eliminació d'aquest tipus de residus. No obstant això, enguany no s'ha donat continuïtat a aquesta iniciativa.

Malgrat aquestes limitacions, l'educació mediambiental al CRA es presenta com una prioritat que requereix reforç i suport extern per continuar avançant. Accions més coordinades, amb la possible implicació de l'alumnat a través del Consell de la Infància i de programes específics, podrien potenciar el compromís del centre amb la sostenibilitat i la consciència mediambiental.

Adaptació al canvi climàtic

Incorporar l'adaptació al canvi climàtic en un Pla d'Infància i Adolescència és essencial, ja que el canvi climàtic té un impacte directe i a llarg termini sobre la vida dels més joves. Els infants i adolescents són especialment vulnerables a les conseqüències ambientals i socials del canvi climàtic, com ara fenòmens meteorològics extrems, problemes de salut derivats de la contaminació o canvis en els recursos naturals que afecten la seua qualitat de vida.

El terme de Sumacàrcer es troba situat a les proximitats de la costa mediterrània, a l'ambient perteneixent a la planícia costera valenciana. Segons la classificació de Papadakis, el tipus climàtic que correspon a Sumacàrcer és el "Mediterrani marítim temperat sec". El seu clima és típicament mediterrània, caracteritzant-se, des del punt de vista de les temperatures, per uns estius calorosos i uns hiverns prou suaus.

Analitzant el punt de vista pluviomètric trobem una gran irregularitat a la distribució de les precipitacions anuals, repetint-se amb certa freqüència les inundacions, com a conseqüència de fenòmens tempestuosos que solen produir-se principalment a la tardor, en forma de pluges torrencials d'alta intensitat i distribuïdes en curts períodes de temps i tempestes de caràcter local o generalitzat (Font: Pla d'Emergències de Sumacàrcer). Les pluges torrencials incrementen significativament el risc d'inundacions, que poden afectar àrees urbanes, agrícoles i zones naturals. Aquestes inundacions poden causar danys a infraestructures, habitatges i cultius, afectant especialment les comunitats més vulnerables del municipi. La gestió inadequada del sòl i la manca d'infraestructures d'evacuació d'aigua poden agreujar aquest problema. Els episodis d'inundacions poden alterar la vida quotidiana dels infants i adolescents, interrompent les activitats escolars i d'oci. A més, aquestes situacions poden generar inseguretat i ansietat entre els més joves, que són especialment sensibles a esdeveniments extrems i canvis sobtats al seu entorn.

Aquest context exigeix una planificació adequada per gestionar els riscos associats. És fonamental reforçar les infraestructures de drenatge, establir sistemes d'alerta primerenca i desenvolupar programes educatius per conscienciar la població, incloent infants i adolescents, sobre com actuar en cas d'emergències.

Respecte a la temperatura del poble, Els mesos més càlids són juliol i agost, els quals arriben a temperatures superiors als 25°C. Pel contrari, els mesos més freds són desembre, gener i febrer, sent gener el més fred, arribant als 9,5°C.

Aquestes dades coincideixen amb les característiques donades als climes típics mediterranis del sud i est peninsular.

Segons la classificació Köppen, Sumacàrcer està influenciat per un clima de tipus C (clima temperat), subtipus Csa el qual fa referència a les característiques de les precipitacions i temperatures, és el més abundant a la Comunitat Valenciana i fa referència a un clima sec i calorós.

Cal destacar que Sumacàrcer està adherit al Pacte d'Alcaldies pel Clima i l'Energia, amb la qual cosa es pretén mitigar el canvi climàtic i aconseguir la seua adaptació. A més, disposa d'un Pla de Gestió de Residus i d'una Auditoria Ambiental municipal, con s'inclouen distintes línies d'actuació a realitzar.

PRINCIPALS NECESSITATS DE LA INFÀNCIA I L'ADOLESCÈNCIA I ANÀLISI DAFO

6.PRINCIPALS NECESSITATS DE LA INFÀNCIA I L'ADOLESCÈNCIA I ANÀLISI DAFO

L'anàlisi de les dades sobre les necessitats de la infància a Sumacàrcer mostra una clara preocupació de la població per l'oferta d'oci, cultura i esport destinada als infants. La demanda més recurrent és l'augment d'opcions culturals i d'oci, seguida de la necessitat de millorar l'accés a l'esport i l'activitat física. Això evidència la manca d'espais i activitats estructurades per al desenvolupament de la infància, fet que pot limitar el seu accés a alternatives de temps lliure enriquidores.

A més, es considera fonamental reforçar hàbits de vida saludables, així com proporcionar una formació adequada en l'ús de noves tecnologies i xarxes socials. Aquestes preocupacions reflecteixen la importància de garantir una infància saludable i protegida, tant a nivell físic com en el seu entorn digital. Així mateix, també s'ha identificat la necessitat de fomentar valors de respecte i tolerància a la diversitat, la qual cosa demostra l'interès de la població en promoure una educació en valors i una convivència positiva des de la primera etapa de la vida.

D'altra banda, també destaca la demanda de més temps de qualitat en família i l'impuls de l'educació mediambiental, aspectes que reforcen la importància d'un aprenentatge més enllà de l'escola i una major connexió amb l'entorn natural. Encara que aquestes necessitats tenen una presència lleugerament menor en les dades, segueixen sent factors clau per al desenvolupament integral dels infants.

En conclusió, l'anàlisi evidència que la població considera prioritari ampliar les opcions d'oci i esport, així com garantir una educació basada en valors, salut i ús responsable de la tecnologia. Aquesta informació pot ser clau per orientar polítiques i accions municipals que milloren la qualitat de vida de la infància a Sumacàrcer.

Gràfic 10. Principals necessitats de l'adolescència a Sumacàrcer, segons la població general. Font: Enquesta. Elaboració pròpia.

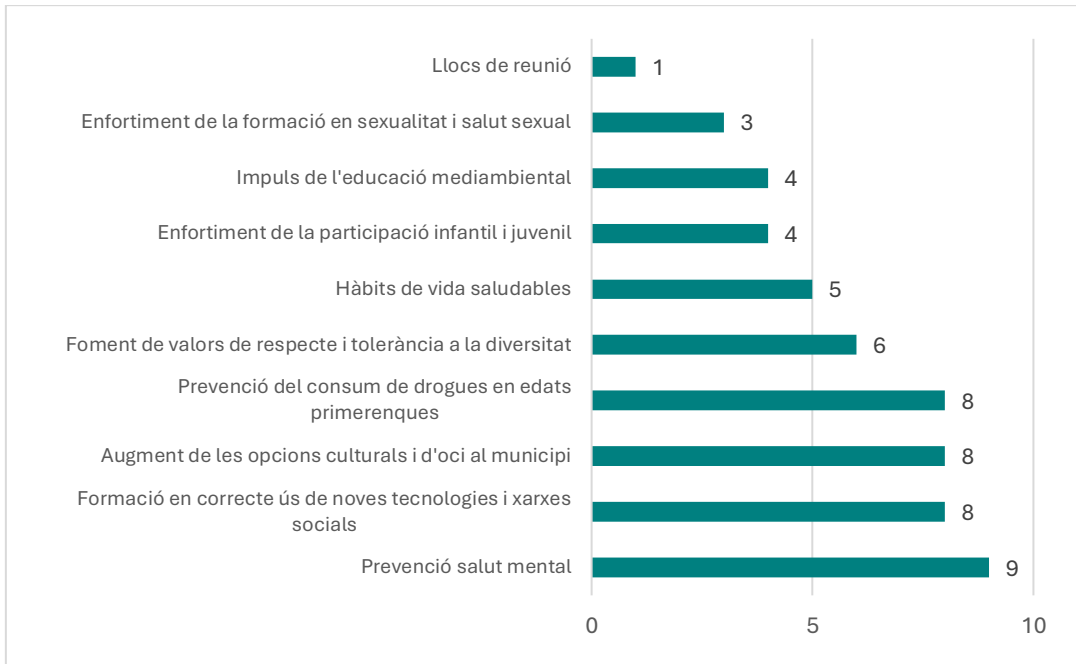
Segons l'opinió de la població adulta, l'adolescència de Sumacàrcer presenta diverses necessitats que requereixen atenció per millorar el seu benestar i desenvolupament. Entre les prioritats identificades destaca la prevenció de la salut mental, que es percep com una qüestió clau davant l'augment de problemes emocionals i d'ansietat en aquest sector de la població.

Una altra preocupació important és la formació en l'ús responsable de les noves tecnologies i xarxes socials, així com la prevenció del consum de drogues en edats primerenques, aspectes que es consideren essencials per a garantir un creixement saludable i segur.

També es remarca la necessitat d'un augment de les opcions culturals i d'oci, especialment per a la franja de 12 a 17 anys, que actualment compta amb poques alternatives. En aquesta línia, es proposa reforçar l'enfortiment de la participació infantil i juvenil, creant espais on la joventut pugui tindre un paper actiu en la presa de decisions i en la dinamització del poble.

Altres aspectes destacats inclouen la promoció d'hàbits de vida saludables, el foment de valors de respecte i tolerància a la diversitat, així com la necessitat de potenciar l'educació mediambiental i la formació en sexualitat i salut sexual. Finalment, es considera important comptar amb espais de reunió per a adolescents, que permeten socialitzar fora de l'entorn escolar i familiar, sense haver de recórrer a bars o cafeteries.

Aquestes demandes reflecteixen la necessitat d'un enfocament integral que combine educació, salut, oci i participació, garantint un entorn segur i enriquidor per a la joventut del poble.

Gràfic 11. Principals necessitats de l'adolescència a Sumacàrcer, segons la població general. Font: Enquesta. Elaboració pròpia.

Per completar l'anàlisi de les principals necessitats de la infància i adolescència, elaborarem una anàlisi DAFO per a cada apartat del diagnòstic.

CONTEXT LOCAL I SOCIODEMOGRÀFIC		
	D'ORIGEN INTERN	D'ORIGEN EXTERN
NEGATIVES	Debilitats	Amenaces
	- Envelliment poblacional superior a la mitjana provincial i autonòmica - Baixa natalitat - Pèrdua de població	- Despoblament de les zones rurals - Falta d'atractiu per a joves i famílies - Desigualtats econòmiques regionals
POSITIVES	Fortaleses	Oportunitats
	- Pertinença a la Mancomunitat de la Ribera Alta - Recursos naturals i turístics - Creixement de la renda mitjana	- Promoció d'un turisme sostenible - Atracció de joves i famílies - Plans d'adaptació i resiliència - Innovació agrícola i economia verda

FORMACIÓ I OCUPACIÓ		
	D'ORIGEN INTERN	D'ORIGEN EXTERN
NEGATIVES	Debilitats	Amenaces
	- Oferta educativa reduïda - Manca de transport per a FP - Absència d'ensenyament d'idiomes - Limitació d'espais d'estudi - Oferta escassa de formació per a l'ocupació - Despoblació i reducció de l'alumnat	- Impacte del despoblament en el tema educatiu - Dependència d'entitats supramunicipals en la formació per a l'ocupació
POSITIVES	Fortaleses	Oportunitats
	- Atenció personalitzada a l'alumnat - Accessibilitat del centre educatiu - Servei de menjador i aula de 2 anys - Beques i ajudes municipals - Formació musical	- Millora del transport - Potenciació de l'ensenyament d'idiomes - Creació d'espais d'estudi i socialització

CULTURA, ESPORT I OCI		
	D'ORIGEN INTERN	D'ORIGEN EXTERN
NEGATIVES	Debilitats	Amenaces
	- Manca d'un espai jove - Infraestructures esportives deteriorades - Oferta limitada d'activitats per a adolescents - Baix interès adolescent pel patrimoni cultural	- Desigualtat en l'accés a activitats pel necessari desplaçament - Risc de desinterès per la cultura local
POSITIVES	Fortaleses	Oportunitats
	- Important patrimoni històric i cultural - Alta participació juvenil en les festes - Bona oferta d'infraestructures culturals - Presència d'instal·lacions esportives - Activitats lúdiques i culturals per a la infància	- Creació d'un espai jove - Millora d'infraestructures esportives - Ampliació d'activitats per a adolescents - Dinamització del patrimoni cultural - Col·laboració amb altres municipis per ampliar l'oferta d'oci

SALUT I BENESTAR		
	D'ORIGEN INTERN	D'ORIGEN EXTERN
NEGATIVES	Debilitats	Amenaces
	- Manca d'un centre sanitari complet - Escassetat de recursos de salut mental per a la infància - Absència d'educació sexual	- Dependència de serveis sanitaris externs - Estigma en la salut mental - Desigualtat en l'accés a la formació i prevenció en salut
POSITIVES	Fortaleses	Oportunitats
	- Existència de recursos sanitaris bàsics - Recursos per a la conciliació - Programes de salut mental per a l'adolescència - Pla d'Igualtat municipal	- Ampliació dels serveis de salut mental infantil - Implementació de programes d'educació sexual - Millora de l'oferta de conciliació - Campanyes de sensibilització en salut mental

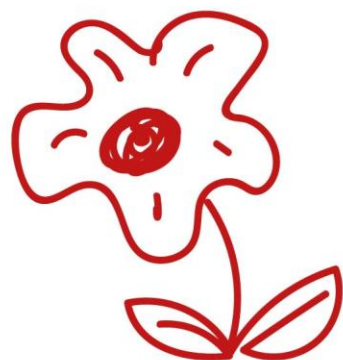
MOBILITAT I TRANSPORT		
	D'ORIGEN INTERN	D'ORIGEN EXTERN
NEGATIVES	Debilitats	Amenaces
	- Dependència del vehicle privat - Escassa oferta de transport públic - Mobilitat interurbana complicada per a la infància i l'adolescència - Manca de carrils bici	- Aïllament i dificultat d'accés a serveis - Desigualtat d'oportunitats - Desconnexió amb el transport ferroviari
POSITIVES	Fortaleses	Oportunitats
	- Localització pròxima a ciutats com València o Alacant - Nucli urbà compacte i segur per a vianants - Baixa densitat de trànsit - Presència de bicicleta com a mitjà de transport	- Millora del transport públic interurbà - Desenvolupament de carrils bici - Promoció de sistemes de mobilitat compartida

SEGURETAT I SERVEIS SOCIALS		
	D'ORIGEN INTERN	D'ORIGEN EXTERN
NEGATIVES	Debilitats	Amenaces
	- Falta d'il·luminació en determinats carrers - Poc respecte a les normes de circulació - Dependència de la Mancomunitat per als serveis socials	- Possible increment de situacions de vulnerabilitat - Dependència d'altres municipis per atenció especialitzada
POSITIVES	Fortaleses	Oportunitats
	- Alt nivell de cohesió social i absència de menors en risc - Percepció de Sumacàrcer com a poble segur - Presència de serveis socials especialitzats a través de la Mancomunitat - Recursos específics per a la joventut - Existència de programes de prevenció de conductes addictives	- Millora de la il·luminació pública - Millora del respecte a les normes de trànsit - Ampliació de recursos socials per a la infància - Reforç de la col·laboració amb la Mancomunitat

PARTICIPACIÓ I ASSOCIACIONISME		
	D'ORIGEN INTERN	D'ORIGEN EXTERN
NEGATIVES	Debilitats	Amenaces
	- Absència d'òrgans municipals de participació infantil i juvenil - Baixa implicació juvenil en la vida associativa	- Risc de desconexió de la joventut amb el poble - Dependència d'iniciatives externes per a la dinamització juvenil - Manca de relleu generacional en l'associacionisme - Limitació d'espais físics per a la trobada juvenil
POSITIVES	Fortaleses	Oportunitats
	- Existència d'òrgans de participació dins del CRA - Programa de Corresponsals Juvenils - Paper actiu de la banda de música en l'associacionisme juvenil - Existència d'associacions que realitzen activitats per a la infància i l'adolescència	- Creació d'un espai municipal de participació infantil i juvenil - Dinamització de l'associacionisme juvenil - Creació d'un espai jove

URBANISME I MEDI AMBIENT		
	D'ORIGEN INTERN	D'ORIGEN EXTERN
NEGATIVES	Debilitats	Amenaces
	• Poca vegetació en parcs urbans • Absència de l'hort escolar al CRA • Massificació turística a l'Illa de l'Esgoletja	• Risc de seguretat a l'Illa de l'Esgoletja • Canvi climàtic i fenòmens meteorològics extrems
POSITIVES	Fortaleses	Oportunitats
	• Entorn natural privilegiat • Gran superfície de zones verdes • Presència d'iniciatives d'educació mediambiental	• Rehabilitació i millora dels parcs urbans • Regulació i control de l'accés turístic a l'Illa de l'Esgoletja • Reactivació de l'hort escolar amb suport extern

PLA D'ACCIÓ

7. PLA D'ACCIÓ

EIX 1: EDUCACIÓ I FORMACIÓ PER A L'OCUPACIÓ

Objectiu 1: Facilitar l'accessibilitat als estudis obligatoris i postobligatoris

- **Acció 1.1: Organització de jornades d'orientació laboral i formativa**
Desenvolupar sessions anuals dirigides a l'alumnat de secundària per donar a conèixer opcions educatives i professionals, amb xarrades d'experts i testimonis d'estudiants locals.
- **Acció 1.2: Col·laboració amb altres ajuntaments per a ampliar rutes escolars**
Estudiar la possibilitat de compartir rutes de transport amb municipis propers per facilitar l'accés a instituts i centres de formació professional.
- **Acció 1.3: Creació d'un programa d'ajudes al transport escolar**
Establir un sistema d'ajudes econòmiques per a cobrir les despeses de transport de l'alumnat que curse estudis postobligatoris fora del municipi.
- **Acció 1.4: Habilitació d'un espai d'estudi col·lectiu (biblioteca)**
Condicionar un espai adequat per a l'estudi amb accés a recursos digitals i bibliogràfics, així com programar horaris adaptats a les necessitats de l'alumnat.

Objectiu 2: Promoure la formació contínua de la població infantil i adolescent mitjançant activitats i tallers.

- **Acció 2.1: Introducció de cursos d'idiomes en col·laboració amb acadèmies**
Fomentar l'aprenentatge d'idiomes mitjançant acords amb centres d'ensenyament públics i privats, incloent modalitats presencials i en línia.
- **Acció 2.2: Creació d'un club de ciència**
Organitzar activitats científiques interactives per despertar l'interés per la investigació i la tecnologia entre la infància i adolescència.
- **Acció 2.3: Tallers d'informàtica bàsica i ús responsable de les xarxes**
Impartir formacions sobre seguretat digital, privacitat i bones pràctiques en l'ús de les tecnologies.

Objectiu 3: Previndre l'assetjament escolar i promoure un ambient agradable als espais d'estudi

- **Acció 3.1: Tallers de prevenció de l'assetjament escolar al CRA Escoles del Xúquer**
Desenvolupar activitats per fomentar el respecte, l'empatia i la resolució pacífica de conflictes en l'alumnat.

- **Acció 3.2: Programa de mentors a l'IES de Càrcer**

Implantar un sistema d'acompanyament entre iguals a l'IES de Càrcer, on l'alumnat més veterà de Sumacàrcer done suport a estudiants de primer curs.

Objectiu 4: Atraure alumnat a Sumacàrcer i assegurar la continuïtat de la viabilitat de l'escola

- **Acció 4.1: Campanya de promoció del model educatiu del CRA Escoles del Xúquer**

Desenvolupar materials audiovisuals i activitats de portes obertes per visibilitzar els avantatges de l'ensenyament en una escola rural.

EIX 2: CULTURA, ESPORT I OCI

Objectiu 5: Diversificar i enriquir l'oferta cultural i d'oci per a la infància i l'adolescència

- **Acció 5.1: Creació d'un calendari trimestral d'activitats culturals per a la infància i l'adolescència**

Incorporar espectacles, tallers i activitats d'interés juvenil amb programació estable

- **Acció 5.2: Taller de serigrafia**

Realització d'un taller de disseny i estampació de samarretes amb missatges creatius.

- **Acció 5.3: Concurs de fotografia i vídeo**

Fomentar la participació artística amb premis per a les millors creacions audiovisuals sobre el municipi.

Objectiu 6: Potenciar les activitats i infraestructures esportives per a la infància i l'adolescència

- **Acció 6.1: Estudi i renovació de la pista de futbol**

Avaluar l'estat actual de la pista de futbol i executar millores com la substitució del paviment per un material més segur, la renovació de porteries i xarxes, i la instal·lació d'una millor il·luminació per a facilitar-ne l'ús en horari nocturn.

- **Acció 6.2: Ampliació dels parcs municipals amb noves zones esportives** Incorporar infraestructures adaptades a la joventut, com un skatepark per a la pràctica de l'skate i patinatge, i un pump track per a bicicletes i patinets. Millorar també les zones verdes per afavorir la socialització i l'oci saludable.

- **Acció 6.3: Adquisició de material esportiu diversificat**

Dotar els espais esportius municipals amb material adequat per a diferents pràctiques esportives, garantint-ne l'accessibilitat a tota la infància i adolescència del municipi.

Objectiu 7: Crear infraestructures i espais de socialització infantils i juvenils

- **Acció 7.1: Habilitació de l'Espai Jove amb equipament adequat**

Condicionar l'Espai Jove amb mobiliari funcional (taules, cadires, sofàs), material audiovisual (projector i pantalla) i jocs per convertir-lo en un punt de trobada dinàmic i acollidor per a la joventut.

- **Acció 7.2: Dinamització de l'Espai Jove amb activitats regulars**

Dissenyar un calendari trimestral d'activitats, incloent tallers creatius, cinefòrums i tornejos de jocs de taula, fomentant així la participació juvenil i la socialització en un entorn segur i atractiu.

- **Acció 7.3: Creació d'una ludoteca infantil**

Adequar un espai destinat a la infància amb materials educatius i de joc, garantint un ambient segur i estimulant on els xiquets i xiquetes puguin gaudir d'activitats adaptades a les seues necessitats.

EIX 3: SALUT I BENESTAR

Objectiu 8: Millorar l'accés als serveis de salut mental i emocional

- **Acció 8.1: Formació per a famílies sobre prevenció de conductes addictives**

Sessions informatives per a famílies sobre prevenció d'addiccions i suport emocional a adolescents.

- **Acció 8.2: Creació d'un grup de teràpia col·lectiva per a adolescents**

Facilitar espais de suport emocional i autoajuda en coordinació amb professionals de la psicologia.

Objectiu 9: Fomentar hàbits de vida saludables

- **Acció 9.1: Tallers de sexualitat sana**

Xarrades i activitats per promoure una educació afectiva-sexual basada en la responsabilitat i el respecte.

- **Acció 9.2: Tallers d'alimentació saludable**

Iniciatives per ensenyar hàbits alimentaris equilibrats i la importància de la nutrició en la salut.

- **Acció 9.3: Tallers i formacions en primers auxilis**

Formació per a adolescents en primers auxilis i prevenció de riscos per dotar-los de coneixements bàsics en situacions d'emergència.

EIX 4: MOBILITAT I TRANSPORT

Objectiu 10: Millorar la mobilitat interurbana per a la població jove

- **Acció 10.1: Creació d'una xarxa de cotxe compartit**
Plataforma per optimitzar els desplaçaments cap a municipis propers de manera col·laborativa.

Objectiu 11: Afavorir una mobilitat més segura i sostenible dins del municipi

- **Acció 11.1: Instal·lació d'aparcaments per a bicicletes i patinets**
Crear punts d'estacionament segurs i accessibles en zones estratègiques del municipi, com prop del centre escolar, zones esportives i espais públics, per fomentar l'ús de mitjans de transport sostenibles entre la infància i l'adolescència.
- **Acció 11.2: Tallers de seguretat viària per a infants i adolescents**
Organitzar sessions educatives pràctiques sobre normes de circulació, ús segur de bicicletes i patinets i comportament responsable a l'espai públic, amb l'objectiu de reduir riscos i promoure hàbits de mobilitat segura.

EIX 5: SEGURETAT I SERVEIS SOCIALS

Objectiu 12: Millorar la seguretat en l'espai públic

- **Acció 12.1: Estudi i millora de la il·luminació**
Identificar les zones amb deficiències lumíniques i instal·lar nous punts de llum en carrers i espais públics per augmentar la seguretat, especialment en els recorreguts habituals de la infància i l'adolescència.
- **Acció 12.2: Campanya de conscienciació sobre el respecte a les normes de trànsit**
Desenvolupar una campanya informativa dirigida a vianants, ciclistes i conductors per fomentar el respecte als límits de velocitat, passos de vianants i senyalització viària, mitjançant cartelleria, xarxes socials i activitats educatives.

Objectiu 13: Enfortir els serveis socials per a la infància i l'adolescència

- **Acció 13.1: Campanya de difusió dels recursos de la Mancomunitat disponibles per a la joventut i les famílies**
Donar a conèixer els serveis socials disponibles, com assessorament psicològic, ajudes econòmiques i programes de suport familiar, a través de materials divulgatius, xerrades informatives i canals digitals municipals.

Objectiu 14: Promoure la igualtat i la integració social

- **Acció 14.1: Cinefòrum sobre diversitat i drets humans**

Organitzar projeccions de pel·lícules i documentals amb col·loquis posteriors per reflexionar sobre igualtat de gènere, drets LGTBIQ+, antiracisme i convivència intercultural, promovent el diàleg entre la infància i l'adolescència.

- **Acció 14.2: Tallers formatius i participatius sobre igualtat de gènere**

Impartir activitats educatives per sensibilitzar sobre responsabilitat, estereotips de gènere, violència masclista i diversitat afectivosexual, fomentant valors d'equitat i respecte des de la infància.

EIX 6: PARTICIPACIÓ I ASSOCIACIONISME

Objectiu 15: Fomentar la participació infantil i juvenil en la vida municipal

- **Acció 15.1: Creació i dinamització d'un Consell Local d'Infància i Adolescència**

Establir un òrgan de participació format per xiquets, xiquetes i adolescents per a donar veu a les seues inquietuds i propostes. Es realitzaran reunions periòdiques amb representants municipals per a integrar la seua perspectiva en la presa de decisions.

- **Acció 15.2: Implementació de pressupostos participatius per a la joventut** Destinar una partida del pressupost municipal perquè la infància i adolescència pugui proposar i decidir sobre projectes concrets per al poble, fomentant la seua implicació en la gestió pública.

Objectiu 16: Reforçar l'associacionisme i la implicació juvenil en activitats comunitàries

- **Acció 16.1: Campanya de promoció de la banda de música**

Difondre la importància de la banda com a espai d'aprenentatge i socialització per a la joventut a través de xerrades, exhibicions i incentius per a la inscripció en l'Escola de Música.

- **Acció 16.2: Creació d'un programa de voluntariat juvenil**

Impulsar iniciatives perquè els joves participen activament en projectes culturals i socials, com l'organització d'activitats comunitàries, suport a esdeveniments o col·laboració amb associacions locals.

EIX 7: URBANISME AMPGABLE I MEDI AMBIENT

Objectiu 17: Potenciar un urbanisme sostenible i adaptat a les necessitats de la població

- **Acció 17.1: Estudi i ampliació de l'ombratge en espais públics**

Realitzar una anàlisi de les zones amb manca d'ombra, especialment en parcs infantils, espais esportius i carrers transitats, i implementar mesures com la plantació d'arbres o la instal·lació de pèrgoles per millorar el confort urbà i reduir la calor en èpoques estivals.

Objectiu 18: Fomentar l'educació ambiental entre la infància i l'adolescència

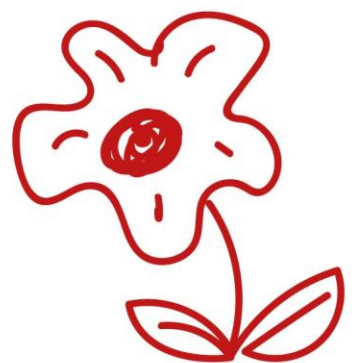
- **Acció 18.1: Reobrir l'hort escolar en col·laboració amb el CRA Escoles del Xúquer i professionals del sector**

Recuperar l'hort escolar com a eina educativa per ensenyar pràctiques agrícoles sostenibles i fomentar valors de respecte pel medi ambient, amb el suport de persones expertes en agricultura ecològica.

- **Acció 18.2: Organització d'excursions periòdiques als paratges naturals de l'entorn**

Programar activitats de senderisme i educació ambiental a espais naturals com el riu Xúquer i les muntanyes properes, promovent el coneixement i la valoració del patrimoni natural del municipi.

CRONOGRAMA

8. CRONOGRAMA

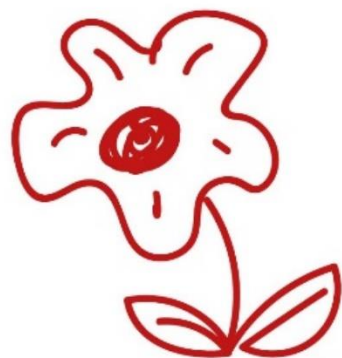
OBJECTIUS	ACCIONS	INDICADORS	CALENDARITZACIÓ			
			2025	2026	2027	2028
EIX 1: EDUCACIÓ I FORMACIÓ PER A L'OCUPACIÓ						
O1: Facilitar l'accessibilitat als estudis obligatoris i postobligatoris	Acció 1.1: Organització de jornades d'orientació laboral i formativa	• Nombre de jornades organitzades • Nombre d'assistents per gènere i edat				
	Acció 1.2: Col·laboració amb altres ajuntaments per a ampliar rutes escolars	• Reunions realitzades • Noves rutes establides				
	Acció 1.3: Creació d'un programa d'ajudes al transport escolar	• Pressupost destinat a les ajudes • Sol·licituds rebudes i aprovades • Alumnes beneficiats				
	Acció 1.4: Habilitació d'un espai d'estudi col·lectiu (biblioteca)	• Nombre d'usuaris de l'espai • Materials adquirits • Satisfacció dels usuaris				
O2: Promoure la formació contínua de la població infantil i adolescent mitjançant activitats i tallers.	Acció 2.1: Introducció de cursos d'idiomes en col·laboració amb acadèmies	• Nombre de cursos organitzats per any • Alumnes inscrits per gènere i edat				
	Acció 2.2: Creació d'un club de ciència	• Nombre de sessions realitzades • Participants per gènere i edat • Activitats realitzades				
	Acció 2.3: Tallers d'informàtica bàsica i ús responsable de les xarxes	• Nombre de tallers • Participants per gènere i edat				
O3: Previure l'assetjament escolar i promoure un ambient agradable als espais d'estudi	Acció 3.1: Tallers de prevenció de l'assetjament escolar al CRA Escoles del Xúquer	• Nombre de tallers • Participants per gènere i edat				
	Acció 3.2: Programa de mentors a l'IES de Càrcer	• Nombre d'alumnes participants per gènere i edat • Grau de satisfacció				
O4: Atraure alumnat a Sumacàrcer i assegurar la continuïtat de la viabilitat de l'escola	Acció 4.1: Campanya de promoció del model educatiu del CRA Escoles del Xúquer	• Materials divulgatius produïts • Assistents a les jornades • Noves matriculacions al CRA				

EIX 2: CULTURA, ESPORT I OCI						
O5: Diversificar i enriquir l'oferta cultural i d'oci per a la infància i l'adolescència	Acció 5.1: Creació d'un calendari trimestral d'activitats culturals per a la infància i l'adolescència	- Activitats programades - Assistents per activitats				
	Acció 5.2: Taller de serigrafia	- Participants per gènere i edat - Obres creades				
	Acció 5.3: Concurs de fotografia i vídeo	- Nombre de participants per categoria, gènere i edat - Nombre d'obres presentades				
O6: Potenciar les activitats i infraestructures esportives per a la infància i l'adolescència	Acció 6.1: Estudi i renovació de la pista de futbol	- Nombre de millores a implementar - Nombre de millores implementades - Grau de satisfacció				
	Acció 6.2: Ampliació dels parcs municipals amb noves zones esportives	- Nous espais habilitats - Nivell de satisfacció de la població				
	Acció 6.3: Adquisició de material esportiu diversificat	- Material adquirit - Usuaris del nou equipament - Grau de satisfacció				
O7: Crear infraestructures i espais de socialització infantils i juvenils	Acció 7.1: Habilitació de l'Espai Jove amb equipament adequat	- Mobiliari i material adquirit - Millores implementades				
	Acció 7.2: Dinamització de l'Espai Jove amb activitats regulars	- Nombre d'activitats programades per trimestre - Participants per gènere i edat en les activitats				
	Acció 7.3: Creació d'una ludoteca infantil	- Materials i jocs adquirits - Utilització de l'espai				
EIX 3: SALUT I BENESTAR						
O8: Millorar l'accés als serveis de salut mental i emocional	Acció 8.1: Formació per a famílies sobre prevenció de conductes addictives	- Nombre de sessions realitzades - Grau de satisfacció				
	Acció 8.2: Creació d'un grup de teràpia col·lectiva per a adolescents	- Participants en el programa per gènere i edat - Nombre de sessions realitzades				
O9: Fomentar hàbits de vida saludables	Acció 9.1: Tallers de sexualitat sana	- Participants en el programa per gènere i edat - Nombre de sessions realitzades				

	Acció 9.2: Tallers d'alimentació saludable	- Participants en el programa per gènere i edat - Nombre de sessions realitzades				
	Acció 9.3: Tallers i formacions en primers auxilis	- Participants en el programa per gènere i edat - Nombre de sessions realitzades				
EIX 4: MOBILITAT I TRANSPORT						
O10: Millorar la mobilitat interurbana per a la població jove	Acció 10.2: Creació d'una xarxa de cotxe compartit	- Nombre de persones inscrites - Nombre de viatges compartits				
O11: Afavorir una mobilitat més segura i sostenible dins del municipi	Acció 11.1: Instal·lació d'aparcaments per a bicicletes i patinets	- Nombre de punts d'aparcament habilitats - Grau d'utilització				
	Acció 11.2: Tallers de seguretat viària per a infants i adolescents	- Participants en el programa per gènere i edat - Nombre de sessions realitzades				
EIX 5: SEGURETAT I SERVEIS SOCIALS						
O12: Millorar la seguretat en l'espai públic	Acció 12.1: Estudi i millora de la il·luminació	- Punts de millora identificats - Punts de llum renovats - Grau de percepció de la seguretat				
	Acció 12.2: Campanya de conscienciació sobre el respecte a les normes de trànsit	- Materials distribuïts - Impacte a les xarxes socials				
Objectiu 13: Enfortir els serveis socials per a la infància i l'adolescència	Acció 13.1: Campanya de difusió dels recursos de la Mancomunitat disponibles per a la joventut i les famílies	- Materials distribuïts - Impacte a les xarxes socials				
Objectiu 14: Promoure la igualtat i la integració social	Acció 14.1: Cinefòrum sobre diversitat i drets humans	- Participants en el programa per gènere i edat - Nombre de sessions realitzades				
	Acció 14.2: Tallers formatius i participatius sobre igualtat de gènere	- Participants en el programa per gènere i edat - Nombre de sessions realitzades				

EIX 6: PARTICIPACIÓ I ASSOCIACIONISME						
O15: Fomentar la participació infantil i juvenil en la vida municipal	Acció 15.1: Creació i dinamització d'un Consell Local d'Infància i Adolescència	- Participants per gènere i edat - Sessions realitzades				
	Acció 15.2: Implementació de pressupostos participatius per a la joventut	- Participants per gènere i edat - Nombre de propostes recollides				
O16: Reforçar l'associacionisme i la implicació juvenil en activitats comunitàries	Acció 16.1: Campanya de promoció de la banda de música	- Materials distribuïts - Impacte a les xarxes socials				
	Acció 16.2: Creació d'un programa de voluntariat juvenil	- Nombre de joves inscrits al programa per gènere i edat - Nombre d'activitats realitzades				
EIX 7: URBANISME AMIGABLE I MEDI AMBIENT						
O17: Potenciar un urbanisme sostenible i adaptat a les necessitats de la població	Acció 17.1: Estudi i ampliació de l'ombratge en espais públics	- Punts de millora identificats - Superfície d'ombra generada				
O18: Fomentar l'educació ambiental entre la infància i l'adolescència	Acció 18.1: Reobrir l'hort escolar en col·laboració amb el CRA Escoles del Xúquer i professionals del sector	- Nombre d'alumnes participants en l'hort - Nombre de sessions educatives realitzades a l'hort				
	Acció 18.2: Organització d'excursions periòdiques als paratges naturals de l'entorn	- Nombre d'excursions realitzades - Participants per gènere i edat				

COORDINACIÓ, SEGUIMENT I SISTEMES D'AVALUACIÓ

9.COORDINACIÓ, SEGUIMENT I SISTMES D'AVALUACIÓ

El Pla Municipal d'Infància i Adolescència de Sumacàrcer té com a objectiu principal millorar el benestar de la infància i adolescència del municipi mitjançant polítiques públiques que garantisquen els seus drets i responen a les necessitats específiques d'aquest sector de la població. L'apartat de coordinació, seguiment i avaluació està concebut per assegurar que les accions desenvolupades dins del pla es mantenen alineades amb la realitat social, permetent ajustar-les a possibles canvis al llarg del període de vigència del pla (2025-2028) i valorant-ne l'impacte i l'efectivitat.

El pla es desplegarà durant quatre anys (2025-2028), un període que permetrà estructurar un procés d'avaluació continu, combinant el seguiment de les accions concretes amb l'anàlisi de l'impacte global. Aquesta metodologia garantirà l'adaptabilitat de les polítiques implementades, assegurant la seua rellevància i eficàcia.

Seguiment i avaluacions

Es realitzarà un pla de seguiment per analitzar tant els canvis en el context com el grau de compliment dels objectius plantejats, permetent fer els ajustos necessaris per aconseguir resultats òptims. Aquest procés inclou dos tipus d'avaluacions principals:

- **Avaluació intermèdia:** A finals de 2026, es durà a terme una avaluació per valorar els progressos fins al moment, els canvis contextuais i el nivell d'assoliment dels objectius. Els resultats es recolliran en un informe que inclourà propostes d'accions correctores, si escau, per reforçar l'eficàcia del pla en els anys restants.
- **Avaluació final:** Al final de la vigència del pla, es realitzarà una avaluació global que analitzarà el grau de consecució dels objectius, l'impacte de les accions implementades i els reptes identificats. L'informe final detallarà els resultats assolits i inclourà recomanacions per a futures intervencions en benefici de la infància i adolescència del municipi.

Informes Anuals de Seguiment

A més, al final de cada any es redactarà un informe de seguiment on es reflectirà l'estat de les accions realitzades i el seu impacte en la població beneficiària. Aquests informes permetran una supervisió contínua i oferiran informació rellevant per ajustar el pla, garantint la seua eficàcia i adaptació.

Els informes anuals inclouran:

- **Valoració de les accions executades:** Compliment dels indicadors, impacte i eficiència.
- **Anàlisi del grau d'assoliment dels objectius:** Progrés en els objectius estratègics que justifiquen les accions.

Àrees Clau de l'Avaluació Final

L'avaluació final es basarà en cinc àrees principals:

1. **Objectius:** Nivell d'assoliment dels objectius generals i estratègics del pla.
2. **Accions implementades:** Impacte i qualitat de les actuacions en el benestar de la infància i adolescència.
3. **Impacte:** Canvis observats en la població beneficiària.
4. **Sostenibilitat:** Viabilitat a llarg termini de les accions i objectius plantejats.
5. **Propostes de millora:** Recomanacions per ajustar i optimitzar futures polítiques i accions.

Aquest sistema de coordinació, seguiment i avaluació assegurarà que el **Pla Municipal d'Infància i Adolescència de Sumacàrcer** evolucione d'acord amb les necessitats locals i mantinga el seu compromís amb el benestar dels xiquets, xiquetes i adolescents.